

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: دکتری

مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت

گروه: علوم اجتماعی

کارگروه جامعه‌شناسی

شورای تحول و ارتقاء علوم اسلامی

مصوبه هشتصد و پنجاه و نهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۳/۱۲/۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّمَّانِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی دوره دکتری رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت

گروه: علوم اجتماعی

رشته: مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت

دوره: دکتری

کمیته تخصصی: کارگروه جامعه شناسی

گرایش: -

شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، در هشتصد و پنجاه و نهمین جلسه مورخ ۹۳/۱۲/۱۶، با برنامه درسی دوره دکتری رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت موافقت کرد.

*این برنامه فقط برای دو دوره در دانشگاه تهران قابل اجرا می باشد.

مجتبی شریعتی نیاسر

نایب رئیس شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

عبدالرحیم نوه‌ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

فصل اول:

مشخصات کلی

۱- معرفی و تعریف رشته:

در حال حاضر، در سطوح علمی و اجرایی و نهادین، علاقه به انتقاد از ادبیات و تجارب غربی توسعه افزایش یافته است؛ در سطحی فرهنگی و عام گریانه تر، با وجود رشد روزافزون و تنعم انسان امروز، سطح رضامندی و شادکامی اجتماعی همسو و مطابق با رشد افزایش نیافته است. بی گمان این موضوع با نوع و محتوای مدل‌ها، الگوها و نتایج استراتژی‌های توسعه ارتباط دارد. به واقع، ثمرات و پیامدهای ریسک‌آسای توسعه عام و تفوق طلب غربی بوده است که ارزیابی‌های تشکیک‌آمیز از ثمرات موعود و معهود توسعه را افزایش داده است. با عبور از ربع قرن رشد اقتصادی و توسعه شتابان کشورهای ثروتمند غربی، باز برخی مشکلات اقتصادی (در راس آن‌ها تورم و بیکاری)، سیاسی (در راس آن‌ها مبارزات سیاسی بین‌المللی، جنگ‌ها و تروریسم) و اجتماعی (نابرابری‌ها، تبعیض‌ها، آسیب‌های اجتماعی و...) همچنان کشورها را آزار می‌دهند. چالش است که همه کشورها حتی در دوران وفور نیز قادر به هضم و رفع معضلات اقتصادی مانند بیکاری، برطرف کردن فقر مطلق، رودرویی با هزینه‌های هنگفت خدمات اجتماعی و درمانی و توقف بهره‌گیری بی‌رویه و بی‌حساب سرمایه‌های طبیعی نبوده‌اند. این زیاده‌روی به این علت است که هریک از کشورها یا شرکت‌های ملی یا بین‌المللی غیرمتعهدانه در تلاشند که تا سرحد امکان هزینه‌ها را به خارج از خود منتقل کنند و سود بیشتری به دست آورند.

اکنون کشورهای جهان سوم دریافته‌اند که رشد سریع بی‌ارتباط با نیازهای فرهنگی و تاریخی خود، توسعه‌آفرین نیست و رشد تقلیدی این کشورها که به تکرار تجربه مدرنیزاسیون کشورهای غربی می‌پردازد، با نابرابری و بی‌عدالتی اجتماعی و نارضایتی عمومی همراه خواهد بود. اما با وجود گسترش این ایده‌ها، باز اکنون استراتژی‌های توسعه غالباً با توسل به تکنیک‌های اقتصادی به پیش می‌روند. از دید بسیاری از متخصصان تکنوکرات و لیبرال توسعه، دانش‌های بومی و ظرفیت‌های محلی و فرهنگی، عنصری تزئینی و مختص به قشر خاص است، که تمرکز بر آن غیرعقلانی و اتلاف وقت است و فقط باید همت‌های داوطلبانه و بی‌هزینه را در این زمینه مصروف و مشغول داشت. خلاصه اینکه هویت، بوم و فرهنگ موضوعاتی تاریخی و زیباشناختی هستند که کاملاً وابسته به جوامع سخت‌افزاری توسعه هستند و نمی‌توانند مبنای توسعه شوند بلکه رونمای توسعه هستند.

سرعت و غلبه این اندیشه توسعه‌آفند ز یاد شده است که هرگونه تمرکز و توجه به اندیشه غیرالگویی رایج توسعه نوعی اتلاف وقت و تعطیلی مسیر قلمداد می‌شود. به همین خاطر است که هر وقت از بوم‌گرایی و هویت‌خواهی در برنامه‌ها، کردارها و پروژه‌های توسعه یاد می‌شود، در دام الزامات بودجه‌ای و ردیف‌های تصویری و ضرورت‌های انتفاعی و... گرفتار می‌آید. در واقعیت غفلت از نیازمحوری محلی و آرمان‌شناسی فرهنگی در گفتمان توسعه باعث شده است همه پیشنهادات و ایده‌های نکامل‌گرایانه کشورها از جمله ایده "پیشرفت" و "جامعه سالم" مغلوب اسطوره توسعه شوند. اما باید بخوبی بدانیم کلیه مدل‌های توسعه اگر بدون توجه به هستی‌شناسی فرهنگی و محلی مردم و معرفت‌شناسی دینی و آیینی ساخته شوند، تاریخ مصرف کوتاهی خواهند داشت.

مفهوم "پیشرفت" که در ادبیات ایرانی زیاد تکرار شده است، تقریباً معادل توسعه و تجدد به کار برده شده است. به همین دلیل نمی‌توان آن را رقیب یا جایگزینی تمام‌عیار برای «توسعه» به حساب آورد. این مفهوم تقریباً هم خانواده و مترادف مفهوم توسعه است اما آنچه آن را از توسعه و متعلقات آن جدا می‌کند گفتمانی است که مفهوم در آن شکل گرفته است. پیشرفت یک گفتمان است نه اصطلاح کوچک قابل تعریف. این گفتمان در حوزه‌های مختلف خاصه حوزه‌های فرهنگی متفرد گفتمان توسعه است، اما خود را در تلاشها، دستاوردهای توسعه سهیم می‌بیند.

در گفتمان پیشرفت اسلامی ایرانی، شناخت علمی فرهنگ، تاریخ و تمدن اسلامی و ایرانی یکی از لوازم اصلی تبیین و تحلیل توسعه یا توسعه نیافتگی است. دانش به ظرفیتهای تاریخی و آرمانهای هویتی از یک سو و آگاهی به تواناییها و منابع محیط شناختی کشور، شرط اصلی نظریه پردازی در مورد ایران و تغییرات آن است. هم اکنون ادبیات مقدماتی و راهگشای قابل اعتمادی با مضمون الگوی پیشرفت با رویکردهای دینی و

بومی وجود دارد، اما ابعاد روش شناختی لازم برای یک بینش نظری مقنع در تکوین این ادبیات ندارد. این مبنای روش شناختی می‌تواند مرزهای جدیدی را در گستره ی شناخت از زندگی اجتماعی ایرانی گشوده و بنیان‌های موفقی برای پیشبرد و انباشت اطلاعات نظری و کاربردی فراهم نماید.

بر این اساس می‌توان گفت که رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت، با هدف خلق یک مدل روش شناختی خاص، می‌تواند در نقش تسبیح مجموعه مطالعات درونگرا و بوم‌نگر تاریخی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی در کشور در مسیر توسعه هویت مدار عمل کند. این رشته، با بهره‌گیری از آرمان‌های اسلامی، ظرفیتهای تاریخی و فرهنگی، برای توسعه اجتماعات محلی کشور، بسترهای لازم را فراهم می‌آورد. شناخت و بسیج سرمایه‌های ایرانی اعم از سرمایه‌های تاریخی و تمدنی، سرمایه انسانی، سرمایه‌ها اقتصادی و محیطی در راستای شناخت یک الگوی اسلامی و ایرانی برای پیشرفت، از تعهدات علمی رشته حاضر است.

رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت به سه دسته ادبیات و نظریه پردازی علمی زیر نیاز دارد:

- ۱- ادبیات اسلامی که در اینجا به عنوان بینش، نظریه و مبانی و آرمان رشته عمل می‌کند. در واقع ابعاد اجتماعی و جامعه شناختی اندیشه و معارف اسلامی مبانی رشته را تشکیل می‌دهند.
- ۲- ادبیات توسعه که اصول و شاخص‌های اجتماعی و فرهنگی عام و مورد اجماع توسعه را عرصه می‌دارد. به طور دقیقتر، روش‌شناسی و شاخص‌شناسی گفتمان توسعه، مبنایی برای تشریح جامع پیشرفت و الگوهای آن است.
- ۳- تاریخ تمدن و فرهنگ ایران که زمینه و بستر تدوین، تحلیل و پیشبرد الگوی پیشرفت است.

در ایران مراکز مختلف آموزشی و موسسات دانشگاهی، دست به مطالعه و پژوهش در مورد شیوه‌های تحول و توسعه این اجتماعات زده اند تا بدین طریق پشتوانه لازم علمی برای برنامه ریزی توسعه و ترقی آنها را در اختیار کارگزاران و مصلحان توسعه کشور قرار دهند. اما همیشه در مورد مسیر حرکت و الگوی توسعه این جوامع چندو چون بوده است. ادبیات توسعه نه تنها در ایران بلکه در سطح جهان، از مباحث انتقادی به الگوی عام و غربی توسعه و مدافع الگوهای فرهنگی و درون‌زای توسعه مترکم است. همه کشورها همواره به بهیگی و تناسب مدل‌های توسعه با فرهنگ و تاریخ و هویت خود توجه داشته اند اما این دغدغه و جایگزینی برای مدل غربی توسعه به ایشان پیشنهاد دهد. بنابراین علیرغم کامیابیهای کم در این زمینه، این دغدغه‌ها مبارک و راهگشا به حساب آمده و اکنون با طرح رشته‌های علمی و تخصصی جدید می‌توان این مسیر دشوار را پیمود و به طرح و شناسایی عناصر محوری فرهنگی برای پیشرفت بومی و ملی همت گمارد. رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت با احیا و نفیوت دغدغه‌های فوق، قصد مطالعه و شناسایی ابعاد هویتی و تمدنی ایران و چگونگی حضور آنها در مدلها و روشهای پیشرفت جدید است.

۲- هدف:

هدف از تاسیس این رشته، آموزش نیروی انسانی متخصص برای مدیریت، کارشناسی و پژوهشگری در سازمان‌ها و موسسات و تشکلهای متولی توسعه و پیشرفت در مناطق شهری و روستایی کشور است. این سازمان‌ها و تشکلهای، طیف وسیعی را از سازمان‌های دولتی، وزارتخانه‌ها و شرکت‌های غیردولتی و مردم نهاد را در برمی‌گیرند. این رشته و گرایش‌های وابسته به آن به طور خاص در پی مقاصد زیر است:

۱. افزایش مهارت و توانایی دانشجویان در شناخت مفاهیم، مبانی و چارچوب‌های نظری مورد استفاده در رویکرد پیشرفت اسلامی و ایرانی و در نهایت نظارت بر اجرا و ارزیابی‌های اجتماعی پس از اجرا در سیاست‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های توسعه ای.
۲. افزایش توانایی دانشجویان در شناخت شرایط و اوضاع و احوال تاریخی کشور و فهم ارتباط میان آن با شرایط توسعه محلی و مشارکت مردم در برنامه‌های توسعه.
۳. ارتقا فرهنگ پیشرفت اسلامی و ایرانی و بهبود کارآیی و عملکرد سازمان‌های محلی با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و سرمایه‌های اجتماعی.

۳- ضرورت و اهمیت:

تجربه «توسعه» در بسیاری از کشورهای متاخر در صنعتی شدن و پیشرفت، با دو رویه «سفید» و «سیاه» همراه بوده است. در واقع، تجربه مضاف کشورهای در حال توسعه با موضوع توسعه، برخورد با پدیده‌های دو سویه و متعارض بوده است. یکی سویه روشن آبادانی و رفاه، و دیگری رویه تاریک و استعمار و وابستگی آن. رویه نخست، کشورها را به سوی نوسازی، بهبود وضع معاش و ترمیم زیربنای اجتماعی و اقتصادی سوق داده است و بر تحولات اقتصادی و کیفیت زندگی آنها افزوده است. و رویه دوم، مسیر غرب گرایی فزاینده و وابستگی به مطالبات فکری و اقتصادی دنیای پیشرفته را فراخ کرده است.

سالها بوده است که موفقیت‌ها و دستاوردهای درخشان اقتصادی حاصل از طوفان سهمگین توسعه غربی، بسیاری از کشورها را قانع کرده است که توسعه و پیشرفت، لزوماً تک‌الگو و اساساً غرب‌راهبر است. این اندیشه در عمق وجود و هویت بسیاری از کشورها رسوب کرده و آنها را مجبور ساخته است آگاهانه یا ناآگاهانه به مسیر تک خطی توسعه خود ادامه دهند. اما با وجود بی‌طرفی و کم‌حساسیتی کشورها نسبت به الگوی غالب توسعه در دنیا، هر روزه که از عمر مفهوم و تجربه توسعه گذشته است، ابعاد سویه سیاه آن بیشتر برملا شده است و انتقادات به آن بیشتر شده است. اهمیت این بعد آنچنان بوده است که امروز مفاهیم ابداعی «توسعه غیر غربی»، «توسعه غیر سرمایه‌داری»، «توسعه جایگزین» و... در ادبیات توسعه مورد اقبال زیاد قرار گرفته اند. موج عظیم مطالعات فرهنگی در حوزه توسعه، همگان را به این نتیجه رهنمون ساخته است که استقرار و حرکت همه فرهنگ‌ها در لوای یک الگوی یکتواخت و یکسان پیشرفت، لزوماً درست و مطلوب نیست و باید به جستجوی الگوهای متنوع و فرهنگی‌تر متناسب با ساختار تاریخی و سنی جوامع پرداخت. در همین گفتمان مفاهیم الگوهای بومی و محلی و تمدنی پیشرفت مطرح و به خوبی قامت افراشته‌اند. برخی متفکران مانند سیدحسین العطاس، جامعه‌شناس مالزیایی یا نقد ایده «بومی‌تیل» به معارضة با ایده‌های مبنی بر ناتوانی و ضعف الگوهای بومی پرداخته و کوشیده‌اند، فضایی برای پاکبیری دیدگاه‌های بومی مهیا کنند^۱.

در ایران به نسبت کشورهای دیگر، با نام تمدن اسلامی، بحث بومی‌گرایی و توجه به ابعاد دینی و محلی توسعه ادبیات قویتری دارد اما نباید انکار کرد که در عین حال نگاه جهانی و عام توسعه، غلبه داشته است و ادبیات نظری توسعه در کشور متأثر از رویکرد اخیر بوده است. گاهی وابستگی فکری - بعضاً ناخوسته - به مفهوم پردازی رایج توسعه آفتاب‌زاد بوده است، که در عمده آثار موجود غیر از تعریف مفاهیم و ذکر نام محققان صاحب نظر غربی، چیزی فراتر مشاهده نمی‌شود. گرانی این روند بر دوش دانشجویان چنان بوده است که بعد از دریافت مدرک فارغ التحصیلی، خود را تهی از اطلاعات تخصصی و تحلیلی راجع به ایران، تاریخ و فرهنگ ایرانی می‌بینند. تلاشهای مربوط به تبیین شرایط تحولات کشور در قالب مفهوم‌سازی رایج نیز این امر را نشان می‌دهد. در اینجا بحث حذف ادبیات خارجی و غربی توسعه را نداشته و نداریم، اما تدریس مستمر و پیروی پژوهشی از این ادبیات ترجمه‌ای نیز نیازمند اصلاح است.

در سال‌های اخیر، ایده‌های مبنی بر داشتن «مدل بومی و ایرانی» توسعه گسترش یافته‌اند. در این میان، ایده «الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت» وجود داشته است که از بیانات متعدد رهبر انقلاب در مورد مدل‌های بومی کشور و جوامع اخذ شده است. مضامین قریب به این موضوع در بیانات رهبری فراوان بوده‌اند. استدلال ایشان اینست «پیروی از صورت‌تواری و تقلید کورانه از الگوهای غربی، ناموفق بوده ... و امروزه بشریت از آن رنج می‌برند... ما باید پیشرفت را با الگوی اسلامی ایرانی پیدا کنیم». این بیانیه بسیار مهم است. در میان محققان دانشگاهی نیز گرایش به دانش بومی، مولفه‌های محلی رشد و پیشرفت پررنگ شده است. شمار مقالات و آثار علاقمندان به طرح و پیشبرد این موضوع افزایش یافته که خود نشان می‌دهد جامعه برای پیشبرد برنامه‌های بومی پیشرفت و توسعه، عزمی جدی دارد.

طرح الگوی پیشرفت در ایران در ارتباط نزدیک با این ادبیات شکل گرفته است. با توجه به ماهیت میان رشته‌ای موضوع پیشرفت، رشته مورد نظر می‌تواند در زمینه حل مسایل روستایی و شهری و همچنین اجتماعات محلی راهگشا باشد. در سال‌های جاری که سازندگی و رشد کشور در تمام سطوح و بخش‌ها محسوس بوده است، ضرورت شناخت اجتماعات محلی، شهری و روستایی بیش از پیش احساس می‌شود.

۱ - زی: العطاس، سید حسین، ۱۳۶۷، درباره اسلام و علوم اجتماعی، نامه علوم اجتماعی دوره جدید شماره یک.

۲ - بیانات در دانشگاه فردوسی مشهد، ۸۶/۲/۲۵، تحسین نیست اندیشه‌های راهبردی / ۱۳۸۹/۹/۱۰ / دانشگاه معنای ۸/۱۸ / ۸۵

توسعه پایدار و متوازن با رویکرد فرهنگ اسلامی و هویت اعتقادی ایرانی نیاز به شناخت نیازها و خواست‌های مردمی و همچنین زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی آنان دارد.

رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت می‌تواند با ایجاد دانشی انباشتی درباره زندگی اجتماعی افراد و در واقع جمعیت کشور در حل مسایل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور، کارگزاران توسعه را در امور مختلف سیاست‌گذاری، برنامه ریزی، نظارت و پایش سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه با همکاری و مشارکت اجتماعات محلی یاری رساند.

وجود چنین رشته ای یکی از ضروریات توسعه فرهنگ محور و بوم گرا و نهایتاً پایدار در کشور است. این رشته، دانشجویان و سپس سیاست‌گذاران و مجریان برنامه‌های توسعه ای را با ابعاد فرهنگی، آرمانی، تاریخی، تمدنی ایران آشنا می‌سازد. دانش آموختگان رشته‌های مختلف علوم اجتماعی (اعم از توسعه اجتماعی، توسعه روستایی، برنامه ریزی و رفاه اجتماعی، دانش مسلمین، جامعه شناسی) می‌توانند در این رشته تحصیل کرده و فارغ التحصیل شوند. دانشجویان رشته های تاریخ تمدن اسلامی، اقتصاد توسعه نیز می‌توانند مشروط به گذراندن دروس پیش نیاز یا صلاحدید گروه آموزشی مربوطه در این رشته تحصیل نمایند.

۴- نقش و توانایی دانش آموختگان :

دانش آموختگان این رشته می‌توانند در حوزه‌های مختلفی از جمله بخشهای دولتی، بخش خصوصی و تعاونی مشغول به کار شوند. دانشجویان رشته پس از فارغ التحصیل شدن قادر خواهند بود در حوزه‌های پژوهشی، آموزشی، مدیریتی و مشاوره ای در مشاغل مرتبط با رشته خود مشغول فعالیت شوند.

۵- طول دوره و شکل نظام :

بر اساس آیین نامه آموزشی دوره دکتری مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی ، طول دوره، حداکثر مدتی است که دانشجویان باید دروس تعیین شده از جمله پایان نامه را بر اساس مقررات مربوط به پایان برسانند. بر این اساس متوسط دوره تحصیلی در این دوره ۴ سال و حداکثر ۵ سال پیش بینی شده است. واحدهای هر نیم سال حداقل ۶ واحد می باشد و دروس بصورت ترمی - واحدی ارائه خواهند شد. هر واحد درس نظری ۱۶ ساعت می باشد.

۶- شرایط و ضوابط ورود به دوره دکتری :

رشته مطالعات اسلامی ایرانی پیشرفت به عنوان یکی از زیر مجموعه‌های کد ۱۱۰۸ علوم اجتماعی همزمان با برگزاری آزمون سراسری کارشناسی ارشد دانشگاههای کشور برای ادامه تحصیل در این رشته آزمون برگزار نموده و در قالب ضوابط عمومی و اختصاصی پذیرش دانشجویان در رشته‌های دکتری دانشگاههای دولتی از طریق آزمون سراسری و با توجه به مواد و ضرایب امتحانی مصوب این رشته، از بین دانشجویان واجد شرایط اقدام به پذیرش دانشجو می نماید.

مواد و ضرایب امتحانی رشته به شرح جدول زیر است:

ردیف	نام دروس	ضریب
۱	زمان تخصصی علوم اجتماعی	۲
۲	روش تحقیق (کمی و کیفی)	۲
۳	نظریه‌های اجتماعی معاصر	۲

۳	حوزه‌ها شامل: جامعه‌شناسی توسعه، جامعه‌شناسی تاریخی ایران، تاریخ و تمدن اسلامی، اندیشه‌های متفکرین مسلمان، اقتصاد اسلامی، برنامه ریزی توسعه.	۴
---	--	---

۷- برنامه دروس:

دروس رشته با در نظر گرفتن نوع و ضرورت نیاز به سه دسته زیر تقسیم می شوند:

- دروس پیش نیاز-جبرانی
- دروس الزامی- تخصصی
- دروس اختیاری- تخصصی

الف- تعداد و نوع واحدهای دروس:

تعداد واحد	دروس	ردیف
۱۲	دروس الزامی-تخصصی	۱
۴	دروس اختیاری-تخصصی	۲
۱۸	پایان نامه	۳
۳۶	جمع	

ب- جدول دروس پیش نیاز

ردیف	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			تظری	عملی
۱	مبانی نظام اجتماعی در اسلام (مبانی اجتماع اسلامی)	۲	۳۲	-
۲	مبانی اقتصاد اسلامی	۲	۳۲	-
۳	تاریخ تحولات اجتماعی سیاسی ایران (با رویکرد جامعه شناسی تاریخی)	۲	۳۲	-
۴	دیدگاهها و نظریه های نوین توسعه	۲	۳۲	-
	جمع	۸		جمع

ج- جدول دروس الزامی- تخصصی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز (دروس جدول قبل)
			نظری	عملی	جمع	
۱	روش‌های تحقیق کیفی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	اندیشه‌های اجتماعی متفکرین مسلمان و پیشرفت	۲	۳۲	-	۳۲	۱ و ۲
۳	بررسی مکاتب، تجارب و الگوهای جهانی توسعه	۲	۳۲	-	۳۲	۴
۴	نقد و بررسی نظریه‌های توسعه و توسعه نیافتگی در ایران	۲	۳۲	-	۳۲	۳
۵	نقش ایران و تشیع در فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۶	روش‌شناسی تدوین نظریه و الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی (سمینار)	۳	۱۶	۳۲	۴۸	-
۷	پایان نامه	۱۸	۳۲	-	۳۲	-
	جمع	۳۰	-	-	-	-

د- جدول دروس اختیاری- تخصصی ۵

ردیف	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	جمع	
۱	تجربه توسعه در کشورهای اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	ارزیابی و نقد سیاستها و برنامه‌های توسعه در ایران	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	شهر اسلامی و ایرانی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۴	آمایش سرزمین و برنامه ریزی پیشرفت در ایران	۲	۳۲	-	۳۲	-
۵	دین و پیشرفت، مبانی دینی و ارزشی پیشرفت (با تاکید بر اسلام)	۲	۳۲	-	۳۲	-
۶	دانش بومی و توسعه	۲	۳۲	-	۳۲	-
۷	مبانی تاریخ و تمدن اسلامی	۲	۳۲	-	۳۲	-
۸	مردم‌شناسی ایران	۲	۳۲	-	۳۲	-
	جمع		-	-	-	-

۵ از میان دروس این جدول مطابق نظر گروه آموزشی مربوطه ۶ واحد انتخاب می‌شود.

فصل دوم:

سرفصل دروس

الف: درس جبرانی - پیش نیاز

درس پیشنیاز: ندارد	نظري	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مبانی نظام اجتماعی در اسلام (مبانی اجتماع اسلامی)	
	عملي					
	نظري	پایه		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: The Principle of Islamic Social System
	عملي					
نظري	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐				
عملي						
ندارد ☒			دارد ☐			
آزمایشگاه ☐			کارگاه ☐			
سمینار ☐						

هدف:

این درس دانشجویان را با گروه‌ها، اجتماعات، انجمن‌ها، گونه‌های رفتار جمعی و نهادهای اجتماعی در جامعه اسلامی از ابتدای بعثت حضرت رسول(ص) تاکنون آشنا خواهد کرد. فهم مبانی رفتارهای جمعی، مکان‌های اجتماعات مسلمین از دیگر اهداف این درس است.

سرفصل مطالب:

- ۱- مفاهیم (گروه، اجتماع، جامعه و)
- ۲- نظریه‌های بویایی گروهی و رفتارهای جمعی
- ۳- گروه‌ها و اجتماعات در جامعه اسلامی (گروه‌های اولیه مانند خانواده، گروه‌های خویشاوندی و..)
- ۴- آداب و هنجارهای رابطه اجتماعی در اسلام (شورا، تعاون، همکاری، صلح ارحام، رعایت حقوق همسایه و....)
- ۵- انجمن‌های صنفی و بازرگانی اسلامی
- ۶- انجمن‌های و نهادهای فرهنگی: گروه‌های برادری، انجمن‌ها و فرق مذهبی و..
- ۷- عقود و پیمانهای جمعی اخوت، بیعت و....
- ۸- رسوم و سنتهای جمعی کمک به هم‌تو عان شامل وقف، نذر، فرض الحسنه و.....
- ۹- امت، امت واحد.
- ۱۰- مراکز فرهنگی و عبادی جمعی مانند مساجد، تکایا، حسینیه‌ها و....
- ۱۱- طبقات و پوشش‌های طبقه‌ای در جامعه اسلامی
- ۱۲- عدالت اجتماعی در اسلام
- ۱۳- جمع‌های عبادی (نماز جمعه، نماز جماعت و.....)، و مناسکی اسلامی (اعیاد، سوگواری‌ها و....)
- ۱۴- سبک و مهارت‌های زندگی اسلامی

منابع:

- سید محمد کاظم طباطبائی (۱۳۷۹) وفاق اجتماعی در سخنان معصومان و سیره امام علی (علیهم السلام)، ترجمه علی نصیری، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی،

- صدر ، امام موسی (۱۳۸۷) عدالت در اسلام ، مترجم: مهدی فرخیان، ناشر: مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر -

نشر شهر.

- سید قطب (۱۳۳۸) عدالت اجتماعی در اسلام، ترجمه و توضیحات از: سیدهادی خسروشاهی و محمدعلی گرامس، قم، انتشارات کلبه شروق و مرکز بررسی‌های اسلامی. (چاپ جدید، انتشارات سوره)

- شریعتی، علی (۱۳۷۸) جهت‌گیری طبقاتی اسلام، مجموعه آثار ۱۰، تهران، موسسه آثار شریعتی.

- - جرادی املی، عبدالله (۱۳۹۱) مفاتیح الحیاء، قم، نشر اسراء

- ناظم، احمد (۱۳۸۳) پیمان پایدار: سنت دیرپای اسلام، تهران، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما،

- مظهری مرتضی (-)، عدل الهی، تهران قم انتشارات صدرا، بی تا،

- حمیدالله، محمد (۱۳۷۷)؛ نامه‌ها و پیمان‌های سیاسی حضرت محمد (ص)، ترجمه محمد حسینی، تهران، انتشارات سروش، ج دوم،

- ابراهیمی، محمدحسین (۱۳۸۱) تأمین اجتماعی در اسلام، قم.

- العطاس، سید حسین (۱۳۶۷)، درباره اسلام و علوم اجتماعی، نامه علوم اجتماعی دوره جدید شماره یک.

- دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (-) مجموعه گزارشات مربوط به سبک زندگی اسلامی ایرانی.

عنوان درس به فارسی: مبانی اقتصاد اسلامی	تعداد واحد: ۲	نظری عملی	تدریس ندارد	عنوان درس به انگلیسی: The Principle of Islamic Economy
	تعداد ساعت: ۳۲			
نوع واحد	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐	الزامی	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐
		دارد ☐	ندارد ☒	
		آزمایشگاه ☐	سمینار ☐	

هدف:

در اقتصادهای سرمایه داری و سوسیالیستی، عناصر و مقولاتی به عنوان پایه و مبنا هستند که در اسلام مورد انتقاد هستند. اسلام برای کسب و کار و اقتصاد زندگی عمومی، برنامه و آموزه‌های دارد که در این درس شناسایی شده و مورد تبیین قرار می‌گیرند. هدف از درس، آشنایی دانشجویان با مکاتب مختلف توسعه اقتصادی غرب و مکتب اقتصادی اسلام و تطبیق میان آنهاست.

سرفصل مطالب:

- علم اقتصاد و محورهای بحث
- مفاهیم، تعاریف شاخص‌های اقتصادی مورد نظر اسلام.
- اقتصاد در دوران پیامبر و خلفای راشدین
- زمین و ملکداری در اسلام.
- رشد اقتصادی و فقر در اسلام
- ستهای نیک اقتصادی در اسلام مانند وقف، نذر، قرض الحسنه، هبه و...
- تامین اجتماعی و خدمات حمایتی در اسلام
- کار و نیروی کار در اسلام.
- نظام مالیه اسلامی با محوریت سیاست‌های مالی، بودجه دولت، مالیات و سرمایه‌گذاری خصوصی،
- بانکداری اسلامی، اقتصاد بدون ربا
- فرادادها و عقود اقتصادی اسلامی.
- عدالت اقتصادی در اسلام: توزیع و تخصیص عادلانه منابع و امکانات.
- اقتصاد در الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی.

منابع:

- ۱- صدر، محمدباقر (۱۳۵۰) اقتصاد ما: ج اول، ترجمه سید کاظم موسوی بجنوردی، تهران، نشر برهان و موسسه انتشارات اسلامی
- ۲- صدر، محمدباقر (۱۳۵۰) اقتصاد ما: ج دوم، ترجمه ع. اسپهبدی، تهران، نشر برهان و موسسه انتشارات اسلامی
- ۳- دفتر همکاری حوزه و دانشگاه (۱۳۷۸) مبانی اقتصاد اسلامی، قم. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- ۴- پیمان، حبیب‌الله (۱۳۵۹)، مالکیت، کار و سرمایه در اسلام، تهران، انتشارات امیرکبیر.
- ۵- دفتر همکاری حوزه و دانشگاه (۱۳۷۸) مبانی اقتصاد اسلامی، قم. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

- ۶- مطهری، مرتضی (۱۳۶۱) مبانی اقتصاد اسلامی: نظری به نظام اقتصادی اسلام، تهران، انتشارات حکمت.
- ۷- مهدوی کنی، محمدرضا (۱۳۷۹) اصول و مبانی اقتصاد اسلامی در قرآن، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق؛
- ۸- صدر، امام موسی (۱۳۸۶) رهیافت‌های اقتصادی اسلام، به اهتمام و ترجمه: مهدی فرخیان، ناشر: موسسه فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر، چاپ اول
- ۹- ابراهیمی، محمدحسین (۱۳۷۷) توسعه اقتصادی در قرآن، تهران، نشر غفور.
- ۱۰- حسین عظیمی آرائی (۱۳۷۱) "مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران"، نشر نی، چاپ دوم، تهران، ایران.
- ۱۱- چارلز عیسوی (۱۳۶۹) تاریخ اقتصادی ایران، ترجمه یعقوب آژند، نشر گستره، تهران، ایران.
- ۱۲- متوسلی، محمود (۱۳۸۸) توسعه اقتصادی: مفاهیم، مبانی نظری، نهادگرایی و روش‌شناسی، تهران، انتشارات سمت.

دروس پیشنهادی : ندارد	نظری	جدیرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تاریخ تحولات اجتماعی سیاسی ایران (با رویکرد جامعه شناسی تاریخی)
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: The History of Socio- politic evolution in Iran(historical sociology appoache)
	نظری	الزامی			آموزش تکمیلی عملی: ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ دارد ☐ ندارد ☒
	نظری عملی	اختیاری			

اهداف:

علوم اجتماعی بسیاری از اصول، مبانی و دغدغه‌های مطالعاتی و پژوهشی خود را از جامعیت و نگاه فراگیر تاریخی اش کسب کرده و در این میان «جامعه شناسی تاریخی» به دلیل سهم عمده در این فرایند از ارزش نظری فراوانی برخوردار بوده است. بسیاری از گرایش‌ها در حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی، چشم اندازهای مفهومی و شناختی لازم برای انجام تحقیقات پژوهشی خود را از مطالعات تاریخی و ظرفیت‌هایی که این دسته از تحقیقات به وجود می آورد، کسب می نمایند. هدف اصلی این دوره آموزشی استفاده از رهیافت‌های تاریخی برای شناخت بهتر تاریخ اجتماعی ایران و بازشناسی تحولات تاریخی- اجتماعی تجربه شده می باشد. تاکید اصلی این دوره، آشنایی با تاریخ ایران خاصه تاریخ معاصر و مدرن ایران و همچنین پیوسته‌های اجتماعی تاثیرگذار در دگرگونی ساخت جامعه است.

سرفصل مطالب:

- فضای مفهومی درس
- ارزش تاریخ برای جامعه شناسی
- دیدگاه‌های جامعه شناسی تاریخی
- بررسی تحولات تاریخی (فرهنگی و اجتماعی) ایران
- نیروها و جنبش‌های اجتماعی توده ای اثرگذار بر تحولات اجتماعی کشور
- تحولات نظام خویشاوندی و خانواده در ایران
- نوسازی و دگرگونی طبقات اجتماعی
- تاریخ اجتماعی ایران معاصر
- رابطه دولت‌های تاریخی و نیروهای اجتماعی
- زمینه‌های پیدایش دولت مدرن و تبیین نهادی آن
- تبارشناسی استبداد و تمرکز قدرت

منابع :

- ۱- پیرنیا، حسن و عباس اقبال آشتیانی و لطیفه جوانمردی (۱۳۹۲) تاریخ کامل ایران، تهران، نشر ارونند، چ چهارم.
- ۲- آبراهامیان، پرواند (۱۳۸۹) ایران بین دو انقلاب، ترجمه احمد گل محمدی / محمد ابراهیم فتاحی، تهران: نشر نی
- ۳- برک، بیستر (۱۳۸۱)، تاریخ و نظریه اجتماعی، ترجمه غلامرضا جمشیدیها، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۴- نوذری، عزت الله (۱۳۹۰) تاریخ اجتماعی ایران از آغاز تا مشروطیت، تهران انتشارات خجسته .
- ۵- پطروشفسکی، یان و اسمیت (۱۳۶۶) تاریخ اقتصادی اجتماعی ایران در دوره مغول، تهران انتشارات اطلاعات.
- ۶- راوندی، مرتضی (۱۳۷۴) تاریخ اجتماعی ایران، تهران.
- ۷- سعید، ادوارد (۱۳۷۱)، شرق شناسی، ترجمه عبدالرحیم گواهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی،
- ۸- کمالی، مسعود (۱۳۸۱) ، جامعه مدنی ، دولت و توسعه در ایران معاصر ، ترجمه کمال پولادی ، تهران ، انتشارات باز
- ۹- آبراهامیان، پرواند (۱۳۹۱) تاریخ ایران مدرن، ترجمه محمد ابراهیم فتاحی، تهران: نشر نی
- ۱۰- کاتوزیان، محمد علی (۱۳۸۱) تضاد دولت و ملت. نظریه تاریخ و سیاست در ایران، ترجمه علیرضا طیب، تهران: نشر نی.
- ۱۱- گارثویت، جین رالف (۱۳۸۷). تاریخ سیاسی ایران، ترجمه غلامرضا بابایی، نشر اختران
- ۱۲- جنکینز، کیت (۱۳۸۴) بازاندیشی تاریخ، ترجمه ساغر صادقیان، تهران: نشر مرکز

دروس پیش نیاز : نداره	نظری	چهرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: دیدگاهها و نظریه‌های نوین توسعه ب
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: The contemporary Theories of Development
	عملی				
	نظری	الزامی			
	عملی				
نظری	اختیاری				
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐			دارد ☐	ندارد ☒	
سفر علمی ☐			کارگاه ☐	آزمایشگاه ☐	معینار ☐

هدف :

برای فهم ابعاد و جوانب توسعه در دنیای امروز، به شناخت و آگاهی لازم از نظریه‌ها و دیدگاه‌های نوین توسعه نیاز است. هدف این درس، آشناسازی دانشجویان با نظریه‌ها و پارادایم‌های حاکم بر توسعه از اوایل دهه ۱۹۵۰ تا به امروز با تأکید بر ابعاد بومی در سطوح مختلف جوامع، اعم از جوامع شهری، محلی و روستایی است.

سرفصل مطالب:

- ۱- مفاهیم و اصطلاحات
- ۲- دیدگاه جامعه‌شناسان و متفکران کلاسیک و گذار تاریخی جوامع
- ۳- پارادایم توسعه
- ۴- مکاتب وابستگی و ضد سرمایه داری
- ۵- جهانی شدن و توسعه
- ۶- ادبیات پساشعاعار و پساتوسعه
- ۷- پساساختارگرایی و توسعه
- ۸- دیدگاه نظریه‌پردازان نوین توسعه و مکتب پساتوسعه‌گرایی
- ۹- عام گرایی و خاص گرایی در توسعه
- ۱۰- بومی گرایی در توسعه.

منابع:

- ۱- پست‌ریچارد (۱۳۸۸): نظریه‌های توسعه، ترجمه مصطفی ازکیا و دیگران، تهران، نشر لویه.
 - ۲- داوری اردکانی، رضا (۱۳۸۵) رساله ای در باب سنت و تجدد، تهران، نشر ساقی.
 - ۳- سو، آلون (۱۳۸۰) تغییرات اجتماعی و توسعه، ترجمه محمود حبیبی مظاهری، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
 - ۴- عبیری، موسی (۱۳۹۱) جامعه‌شناسی توسعه: از اقتصاد تا فرهنگ، تهران، انتشارات سمت.
- Escobar, Arturo (۱۹۹۲), "Post – development as concept and social practice (main elements of the post-structuralist critique)", Cornell University press.
- Escobar, Arturo (۱۹۹۵) Encountering Development. The making and unmaking of the third world, Princeton: Princeton university press

- Parfitt, Trevor. (۲۰۰۲), "The End of Development?: Modernity, Post-Modernity and Development"
(Third World in Global Politics) Pluto Press, London
- Rahnema, Majid.(۱۹۹۷), "The Post-development Reader" London: Zed Books.-
- Ziai, A. (۲۰۰۷) , "Exploring Post-development, Development discourse and its critics", Routledge,
London.

ب: دروس الزامی - تخصصی

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: روشهای تحقیق کیفی	
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Qualitative Research Methods in Social Sciences	
	نظری	الزامی				
	عملی					اختیاری
	نظری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☒ دارد ☐ ندارد ☐ از مایشگاه ☐ سمینار ☐						

هدف:

روش تحقیق و پژوهش، یکی از دروس پایه در هر رشته است. هدف از ارائه این درس در این دوره، طراحی مراحل مختلف تحقیق و آگاهی دانشجویان نسبت به روش کمی و به طور خاص تکنیکهای روش کیفی کاربرد آنها در پروژه‌های مربوط به توسعه و پیشرفت در سطوح ملی و محلی است.

سر فصل مطالب:

- ۱- سیاحت مقدماتی: روش‌های پژوهش اجتماعی
- ۲- فلسفه روش و تبیین در علوم اجتماعی
- ۳- روش تحقیق کمی
- ۴- انتقادات به روش‌های کمی
- ۵- روش‌های تحقیق کیفی:
- ۶- انواع روش‌های تحقیق کیفی
 - الف) تحلیل گفتمان
 - ب) پدیدارشناسی
 - ب-روش‌شناسی مردم نگارانه
 - ت) تحلیل محتوا
 - ث) هرمنوتیک
 - ج) گراندتئوری
 - ه) روش‌های مطالعات تاریخی و اسنادی
- ۷- تکنیک‌های روش تحقیق کیفی،
- ۸- تحلیل داده‌های تحقیق کیفی و نوشتن گزارش.

منابع:

۱. دانیل لیتل (۱۳۸۶) تبیین در علوم اجتماعی: درآمدی به فلسفه علم الاجتماع ترجمه عبدالکریم سروش - موسسه فرهنگی صراط
۲. بی، ازل، (۱۳۸۶) روشهای تحقیق در علوم اجتماعی (نظری - عملی) جلد اول و دوم، ترجمه رضا فاضل، انتشارات سمت.
۳. چالمرز آلن اف (۱۳۷۸) چیستی علم، ترجمه سعید زیباکلام تهران، انتشارات: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت) چاپ اول
۴. بیکر، ترزال (۱۳۸۹) نحوه انجام تحقیقات اجتماعی، ترزال بیکر، ترجمه دکتر هوشنگ نایبی، نشر نی.
۵. فلیک، اووه (۱۳۸۷) درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه هادی جلیلی، نشر نی.
۶. محمدی، یوک (۱۳۸۶) درآمدی بر روش تحقیق کیفی، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۷. سلورمن، دیوید (۱۳۸۱) روش تحقیق کیفی در جامعه شناسی، ترجمه محسن نلانی، انتشارات تیان.
۸. - Alasutari, P. (۱۹۹۶), "Researching Culture: qualitative Method and Cultural studies", London: Sage.
۹. - Cassel, C. & Symon, G. (۲۰۰۴), "Essential Guide to Qualitative Methods In Organizational Research", London: Sage.
۱۰. - Cohen, M.Z. & Etal. (۲۰۰۰), " Hermenutic Phenomenological Research", Thousand Oaks, Ca: Sage.
۱۱. - Mayan, M.J. (۲۰۰۱), " An Introduction to Qualitative methods: A Training Module for Students and Professionals, Institute for Qualitative Methodology.

دروس پیشنهادی : ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: اندیشه‌های اجتماعی متفکرین مسلمان و پیشرفت	
	عملی					
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی : Islamic Social Thoughts and progress
	عملی	اختیاری				
	نظری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐ کارگاه ☐ دارد ☐ ندارد ☒						
از مایشگاه ☐ مسینار ☐						

هدف:

در این درس، دانشجویان با دیدگاه‌های متفکران مسلمان ایرانی و غیر ایرانی در زمینه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، مسائل اجتماعی، دگرگونی‌ها و توسعه اجتماعی - فرهنگی جوامع انسانی و بخصوص جوامع اسلامی آشنا خواهند شد. به بیان دقیقتر، اهداف این درس، تامین شرایط زیر است:

- شناخت عمیق و جامع نسبت به نظریه‌های اجتماعی و متفکران جهان اسلام؛
- زمینه‌سازی مطالعات تطبیقی میان نظریه‌ها و متفکران اسلامی با نظریه‌های اجتماعی تجدد و توسعه؛
- تقویت رویکرد انتقادی به تجدد غربی بر اساس نظریه‌های اجتماعی ریشه دار در جهان فرهنگی اسلام؛
- فراهم‌سازی زمینه شکل‌گیری نظریه‌های اجتماعی متناسب با جهان فرهنگی مسلمین در عصر حاضر.

سرفصل مطالب:

- نظریه‌های اجتماعی و متفکران اجتماعی دوره کلاسیک (تا دوره نهضت مشروطه)
- مورخین و تاریخ نگاری (تاریخ طبری، تاریخ مسعودی...)
- سفرنامه نویسان و مردم نگاران. (ابن فضلان، ابن حوقل، بیرونی)
- فیلسوفان و فلسفه از فارابی تا ملا صدرا و ملاهادی سبزواری (شامل سیاست نامه نویسان همچون طوسی می شود)
- ابن خلدون و جامعه‌شناسی
- نظریه‌های اجتماعی دوره معاصر که در چالش با تجدد شکل گرفته اند.
- اندیشه علمای دینی از سیدجمال الدین اسدآبادی و سید قطب و علمای مشروطه (آخوند خراسانی، علامه تائینی...)
- اندیشه اجتماعی - سیاسی اخوان الصفا،
- تفکر اجتماعی شهید صدر، مطهری، شریعتی، امام خمینی...
- جریان متورالفکری سکولار یا ضددینی از اواسط قرن نوزدهم میلادی تا پس از انقلاب اسلامی
- جریان تجددگرایی مسلمان از اواسط قرن نوزدهم میلادی تا پس از انقلاب اسلامی
- طرح جامعه‌شناسی اسلامی: امکان یا امتناع.
- آشنایی با متفکرین اسلامی خارجی که در زمینه مسائل اجتماعی و توسعه دارای ایده‌ها و نظریاتی بوده‌اند، همچون العنقاس‌ها، اکبر احمد ...

منابع:

۱. ابن خلدون، (۱۳۶۲) مقدمه ابن خلدون، ترجمه محمد پروین گنابادی، تهران، نشر علمی - فرهنگی.

۲. اشمیت، ناتانیل (۱۳۸۸) ابن خلدون، مورخ، جامعه شناس و فیلسوف، ترجمه غلامرضا جمشیدیها، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی،
۳. آزاد ارمکی، تقی (۱۳۹۰) تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام از آغاز تا دوره معاصر، انتشارات علم..
۴. آزاد ارمکی، تقی (۱۳۸۸) اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان از فارابی تا ابن خلدون، انتشارات سروش.
۵. ابن بطوطه (۱۳۶۱) سفرنامه، ترجمه حسین موحد، تهران، انتشارات علمی-فرهنگی.
۶. یعلی، فواد (۱۳۸۲) جامعه، دولت و شهرنشینی ابن خلدون، ترجمه غلامرضا جمشیدیها انتشارات دانشگاه تهران،
۷. نهایب حسین ابوالحسن (۱۳۹۰)، جامعه شناسی تاریخی نظریه‌های متفکرین مسلمان: "جامعه شناسی و انسان شناسی نزد متفکرین مسلمان"، تهران، انتشارات بهمن برنا.
۸. خراسانی، شرف الدین (۱۳۷۱) اخوان الصفا، دایره المعارف بزرگ اسلامی، زیر نظر، کاظم موسوی بجنوردی، تهران، ج ۷.
۹. خواجه نصیرالدین طوسی (۱۳۵۶) اخلاق ناصری، به کوشش مجتبی مینوی و علیرضا حیدری، تهران
۱۰. داوری اردکانی، رضا (۱۳۸۵) رساله ای دریاب سنت و تجدد/ تهران، نشر سانی.
۱۱. رجیبی، محمود و همکاران (۱۳۷۸) تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).
۱۲. زاهدانی، زاهد (۱۳۷۰) مبانی روش تفکر اجتماعی در اسلام، نشر بهینه.
۱۳. شریعتی، علی (-) مجموعه آثار، تهران، بنیاد فرهنگی شریعتی.
۱۴. فارابی، ابونصر محمد (۱۳۶۱) اندیشه های اهل مدینه فاضله، ترجمه سید جعفر سجادی، تهران، انتشارات زبان و فرهنگ ایران، نشر کتابخانه طهوری، چاپ دوم.
۱۵. فارابی، ابونصر (۱۳۴۸) احصاء العلوم، ترجمه حسین خدیو جم، تهران، نشر بنیاد فرهنگ ایران.
۱۶. کریمیان، احمد (۱۳۸۰) انسان از دیدگاه اخوان الصفا، تهران، نشر دانا.
۱۷. مطهری، مرتضی (-) مجموعه آثار، قم، انتشارات صدرا.
۱۸. نصر، سید حسین، (۱۳۵۹) علم و تمدن در اسلام، ترجمه: احمد آرام، انتشارات خوارزمی.
۱۹. نصر، سید حسین و الیور لیمن، (۱۳۸۳) تاریخ فلسفه اسلامی، ترجمه: مترجمان، حکمت.
۲۰. نفیسی (تقی زاده)، محمود، (۱۳۶۸) سیری در اندیشه‌های اجتماعی مسلمین، انتشارات امیری، تهران.

دروس پیشنهادی : ندارد	نظری	اجباری	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: نقد و بررسی نظریه‌های توسعه و توسعه نیافتگی در ایران
	عملی				عنوان درس به انگلیسی Critical review of Development and under development Theories of Iran (Historical approach)
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی	اختیاری			
	نظری				
عملی					
	ندارد ☒	دارد ☐			

هدف:

هدف این درس آشناسازی دانشجویان با دیدگاهها و نظریه‌های غالب در تبیین توسعه یا توسعه نیافتگی تاریخی ایران است. تشخیص عوامل و مولفه‌های مورد تاکید در هر نظریه و بیان خلاصه‌ها و ابهامات در دیدگاههای منظور، هدف محوری درس حاضر است.

سرفصل مطالب:

- ۱- شان و اهمیت درس
- ۲- مروری بر تاریخ تحولات توسعه گرا در ایران
- ۳- نظریه فتودالسم ایرانی
- ۴- نظریه شیوه تولید آسیایی
- ۵- نظریه استبداد شرقی
- ۶- نظریه استبداد ایرانی
- ۷- دیدگاههای فرهنگی تحلیل توسعه نیافتگی ایران
- ۸- جستجوی ابعاد الگوی بومی پیشرفت در نظریات موجود
- ۹- شاخص‌های توسعه اقتصادی در ایران
- ۱۰- شاخصهای توسعه اجتماعی در ایران
- ۱۱- شاخصهای توسعه انسانی در ایران

منابع:

۱. اشرف، احمد (۱۳۴۷)، نظام فتودالی یا نظام آسیایی، نقد و نظری در ویژگی‌های تاریخ ایران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران (همچنین در شماره ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ مجله نو).
۲. اشرف، احمد (۱۳۵۹)، منابع تاریخی رشد سرمایه‌داری در ایران دوره قاجار، انتشارات پیام.
۳. استغنی، ب. دون (۱۳۶۸) سقوط و ظهور شیوه تولید آسیایی، ترجمه: عباس مخبر، تهران، نشر مرکز.
۴. جمالزاده، سیدمحمد علی (۱۳۶۲)، گنج شایگان: اوضاع اقتصادی ایران در ابتدای قرن بیستم، تهران: انتشارات کتاب تهران.
۵. لمبتون، ان. ک. سن. (۱۳۵۹)، نظریه دولت در ایران، ترجمه چنگیز پهلوان، تهران، چاپ نقش جهان.
۶. لمبتون، ان. ک. سن. (۱۳۶۳)، سیری در تاریخ ایران بعد از اسلام، ترجمه یعقوب آژند، تهران، نشر سپهر، چاپ اول.

۷. لمبتون. ان.ک.س. (۱۳۴۵)، مالک و زارع در ایران، ترجمه منوچهر امیزی، مرکز انتشارات علمی و فرهنگی.
۸. نعمانی، فرهاد (۱۳۵۸)، تکامل فنودالیسم در ایران، تهران، انتشارات خوارزمی.
۹. سوداگری، محمد (۱۳۳۶) نظام ارباب - رعیتی در ایران، چاپخانه گلشن
۱۰. همایون کاتوزیان، محمدعلی (۱۳۷۷)، اقتصاد سیاسی ایران، ترجمه محمدرضا نفیسی و کامیاب عزیزی، تهران، نشر مرکز، چاپ ششم.
۱۱. پطروشفسکی ا.ب.، کارل یان، جان ماسون اسمیت (۱۳۶۶) تاریخ اقتصادی - اجتماعی ایران در دوره ی مغول، ترجمه یعقوب آژند، تهران، انتشارات اطلاعات
۱۲. همایون کاتوزیان، محمدعلی (۱۳۸۱)، تضاد دولت و ملت در ایران، تهران، نشر نی.
۱۳. طباطبایی، سید جواد (۱۳۸۹) تاملی بر انحطاط ایرانی، تهران، نشر...
۱۴. طباطبائی سید جواد (۱۳۷۵) زوال اندیشه سیاسی در ایران، تهران نشر کویر
۱۵. هالیدی، فرد (۱۳۵۸) دیکتاتوری و توسعه، مترجمان: محسن بلقانی علی طلوع، تهران، نشر علم.
۱۶. علمداری، کاظم (۱۳۸۵) چرا ایران عقب ماند و غرب پیشرفت رفت؟، تهران، نشر توسعه
۱۷. داریوش آشوری (۱۳۷۷)، ما و مدرنیت، تهران، انتشارات مؤسسه فرهنگی صراط، چاپ دوم.

عنوان درس به فارسی: بررسی مکاتب، تجارب و الگوهای جهانی توسعه	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی	نظری	درس پیشنهادی: ندارد
	تعداد ساعت: ۳۲		الزامی	عملی	
عنوان درس به انگلیسی: Review of World development Models & experiences				اختیاری	نظری
				عملی	
آموزش تکمیلی عملی:		☐ کارگاه ☐ دارد ☒ ندارد ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			
سفر علمی: ☐					

هدف:

در این درس دانشجویان با سیاستها، استراتژیها و الگوهای توسعه کشورهای توسعه یافته آشنا می شوند. در واقع، فرایند تحول و پیشرفت کشورهای جهان اول با تاکید بر سیاستها و اهداف برنامه‌های توسعه در این ملل بررسی می شوند.

سرفصل مطالب:

- مفاهیم و ...
- مکاتب فکری و ایدئولوژی های کلان توسعه
- دسته بندی کشورهای متقدم توسعه بر حسب الگوهای توسعه زیر
 - الگوی سرمایه دارانه توسعه
 - الگوی سوسیالیستی توسعه
 - الگوی اقتدارگرایی توسعه
- تجارب تمدنی توسعه (تا ۱۸۵۰ م): تمدن شرقی
- تجربه کشورهای اروپایی توسعه
- تجربه آمریکا
- تجربه کشورهای آمریکای لاتین (مکزیک، برزیل، شیلی، کوبا، آرژانتین و...)
- تجربه کشورهای ژاپن و کره و سایر کشورهای تازه توسعه یافته هنگ کنگ و سنگاپور
- تجربه چین و روسیه
- تجربه کشور آسیای جنوب شرقی، هند، مالزی، تایلند و...
- تجربه کشورهای خاورمیانه
- تطبیق شرایط ایران با الگوهای غالب توسعه در دنیا.
- جایگاه الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی در ایران در ادبیات توسعه جهانی

منابع:

۱. احمد معصومی فر (۱۳۸۲) الگوی توسعه اقتصادی چین: بررسی روند گذار از اقتصاد متمرکز به اقتصاد آزاد، تهران، نشر سروش
۲. اسمیت، میشل و جان مک لوجلین، پیتز لازز، رد چاپمن (۱۳۷۰) دنیای تازه صنعتی آسیا، ترجمه: محسن طلاایی، نوروز علی مهدی پور، موسسه فرهنگی، تحقیقاتی، انتشاراتی کمال علم
۳. امجد، محمد (۱۳۸۴)، بررسی مقایسه‌ای توسعه اقتصادی در ایران و کره جنوبی (۱۳۵۷ - ۱۳۴۱)، تهران: انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چاپ اول
۴. اواز، پیتز (۱۳۸۰)، توسعه یا چپاول: نقش دولت در تحول صنعتی، ترجمه: عباس زنده باف، عباس مخیر، تهران: انتشارات طرح نو، چاپ اول
۵. اوری شاور، ادوین (۱۳۷۹) ژاپن در فراز و نشیب تاریخ، مترجم: حسین نجف آبادی فراهانی، تهران، انتشارات بهار نسیم
۶. بهکیش، محمد مهدی (۱۳۸۰)، اقتصاد ایران در بستر جهانی شدن، تهران: نشر نی، چاپ اول
۷. جمعی از مولفان (۱۳۸۷) تجربه توسعه در آسیای جنوب شرقی، ترجمه غلامعلی فرجادی، تهران، نشر
۸. دلی لپیگر (۱۳۷۵) مجموعه مقالات تجربه توسعه در شرق آسیا، ویراستار: ترجمه و نظارت: غلامعلی فرجادی با همکاری یوسف نراقی و دیگران، تهران: موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی توسعه.
۹. دو توکویل آلکسی (۱۳۸۳) تحلیل دموکراسی در امریکا، مترجم: رحمت الله مقدم مراغه ای، تهران انتشارات علمی و فرهنگی چاپ دوم.
۱۰. دیویس، وینستون (۱۳۷۹)، «دین و توسعه: ویر و تجربه آسیای شرقی»، در کتاب درک توسعه سیاسی، تدوین وینر و هائینگتون، ترجمه و نشر پژوهشکده مطالعات راهبردی
۱۱. رفیعی، رفیع (۱۳۷۲)، برزیل، تهران، وزارت امور خارجه، موسسه چاپ و انتشارات، چاپ اول.
۱۲. سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل متحد (یونیدو) (۱۳۶۵)، اولویتهای صنعتی در کشورهای در حال توسعه: فرایند انتخاب اولویتهای در برزیل، هند و جمهوری کره مترجم: پایزید مردوخو تهران، وزارت برنامه و بودجه مرکز مدارک اقتصادی - اجتماعی و انتشارات، چاپ اول.
۱۳. سو، هاگ وون (۱۳۷۰) کره جنوبی به کجا می‌رود ترجمه: غلامرضا استوار، تهران، انتشارات: یادآوران
۱۴. ظهیرزاد ارشادی، مینا (۱۳۷۴)، کره شمالی، تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، چاپ اول
۱۵. فرانک، آندره گوندر (۱۳۵۹)، توسعه توسعه نیافتگی در برزیل، ترجمه: سهراب بهداد، تهران، انتشارات علمی دانشگاه صنعتی شریف،
۱۶. کازوشی اوکازا، هیرومیتسا کوهاما (۱۳۷۲) فازهای توسعه کشورهای در حال توسعه و تجربه ژاپن، مترجم: بهراد سلطانیزاده تهران، ناشر: شرکت تحقیقاتی صنایع الکترونیک خانگی
۱۷. کی مرام، فرید و همکاران (۱۳۸۰)، استراتژی توسعه صنعتی کشور (نقش صنایع کوچک و متوسط در توسعه صنعتی)، ج ۱، تهران: انتشارات دانشگاه صنعتی شریف، چاپ اول
۱۸. گوناس، دیمیتری (۱۳۷۷) فرهنگ یونانی، تمدن اسلامی، ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
۱۹. مور، یارینگتون (۱۳۷۵)، ریشه‌های اجتماعی دموکراسی و دیکتاتوری، ترجمه حسین شیریه، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
۲۰. هابسون، جان (۱۳۸۷)، ریشه‌های شرقی تمدن غرب، ترجمه مسعود رحیمی و موسی عبیری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول.
۲۱. هیونت، تام و هیزل جاسون و دیویدلد (۱۳۷۷)، صنعتی شدن توسعه، ترجمه طاهره قادری، تهران: انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، چاپ اول

دروس پیشنهادی : ندارد	نظري	جبراتي	نوع واحد	تعداد واحد: ۶	عنوان درس به فارسی: نقش ایران و تشیع در فرهنگ و تمدن اسلامی
	عملي				
	نظري	پايه		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: The role of Iran and Shiasm culture in Islamic Civilization
	عملي				
	نظري	الزامي			
	عملي				
	نظري	اختياري			
	عملي				
☐ کارگاه ☐ دارد ☒ ندارد ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار			آموزش تکمیلی عملی: ☐ سفر علمی		

هدف:

هدف این درس تشریح جایگاه و نقش تاریخی ایران در شکوفایی و رونق تمدن اسلامی است. بیان نوآوری‌های علمی اندیشمندان، فناوری‌های بومی و منطقه ای ایران زمین و جایگاه استراتژیک کشور در منطقه جهان اسلام اهداف اصلی درس حاضر است.

سرفصل مطالب:

- ایران و منابع طبیعی
- ایران و ظرفیتهای اجتماعی و انسانی
- تمدن ایران قبل از اسلام
- ایران بعد از اسلام
- خدمات ایران به اندیشه و تفکر اسلامی
- اندیشه ها و مکاتب فکری و علمی در ایران
- نوآوری‌ها و فناوری‌های بومی کشاورزی و صنعتی در ایران
- هنر و معماری ایرای و انطباق آن با جهان اسلام
- امپراتوری صفوی و دولت شیعی اسلامی
- تاریخ اجتماعی تشیع
- پراکندگی جغرافیایی و فرهنگی شیعیان
- مبانی فرهنگی - اجتماعی تشیع
- اجتماعات و جماعت‌های شیعی
- تاثیر مناسک شیعی در تحولات تاریخ اجتماعی اسلام
- شیعه در اندیشه مستشرقین
- تشیع، سیاست، قدرت در ایران معاصر
- تحولات ایران معاصر و اثرات آن بر بلاد اسلامی

منابع:

- ۱- گنجی، محمد حسن و دیگران. (۱۳۸۴) ایران: تاریخ، فرهنگ و هنر، ویراسته کاظم موسوی بجنوردی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی.
- ۲- محبوبی اردکانی، حسین (۱۳۷۰) تاریخ مؤسسات تمدنی جدید در ایران، تهران، انتشارات دانشگاه تهران. جلد ۱.
- ۳- سنایی، مهدی و شعیب بهمن (۱۳۹۲) «احیای تمدن ایرانی اسلامی»، تهران، انتشارات کمیل.
- ۴- شریعی، علی (۱۳۸۷) بازشناسی هویت ایرانی و اسلامی، مجموعه آثار ۲۷، تهران، نشر الهام و بنیاد فرهنگی شریعی.
- ۵- مطهری، مرتضی (۱۳۶۲) خدمات متقابل ایران و اسلام، نشر صدرا.
- ۶- یارشاطر، احسان و دیگران (۱۳۸۹) حضور ایران در جهان اسلام، ترجمه فریدون مجلسی، تهران، نشر مروارید.
- ۷- ولایتی، علی اکبر (۱۳۹۰) نقش شیعه در فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، تهران، انتشارات امیرکبیر.
- ۸- شهیدی صالحی، عبدالحسین (۱۳۶۶) دایره المعارف تشیع، زیر نظر احمد صدر حاج جوادی، کامران فانی، بهالدین خرمشاهی، تهران، نشر شهید محبی.
- ۹- داوری اردکانی، رضا (۱۳۶۳)، انقلاب اسلامی و وضع کنونی عالم، تهران، انتشارات مرکز فرهنگی علامه طباطبایی.
- ۱۰- سعید، بابی (۱۳۷۹)، هراس بنیادین: اروپا مداری و ظهور اسلام گرانی، ترجمه غلامرضا جمشیدیها و موسی عنبری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول.
- ۱۱- اسپوزینو، جان و جان وال (۱۳۸۹) جنبشهای اسلامی معاصر، ترجمه شجاع احمدوند، تهران، نشر نی.
- ۱۲- عنایت، حمید (۱۳۸۹) اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، ترجمه بهاءالدین خرمشاهی، تهران، خوارزمی.
- ۱۳- قادری، حاتم (۱۳۷۸) اندیشه‌های سیاسی در اسلام و ایران، تهران، سمت.
- ۱۴- بهمن شعیب (۱۳۹۳) ژئوپلیتیک تشیع در آسیای مرکزی، تهران، موسسه مطالعات اندیشه سازان نور.
- ۱۵- نادری، احمد (۱۳۸۷) گفت‌وگوهای جنبش شیعی عراق، تهران، نشر نزدیک.
- ۱۶- فیرحی، داود (۱۳۸۷) نظام سیاسی و دولت در اسلام، تهران، سمت.
- ۱۷- فرای ن. ریچارد (۱۳۸۹) عصر زرین فرهنگ ایران، ترجمه مسعود رجیبانیا، تهران، انتشارات سروش.
- ۱۸- شاه حسینی، ناصرالدین (۱۳۵۳) تمدن و فرهنگ ایران از آغاز تا دوره پهلوی، تهران، موسسه علوم بانکی.
- ۱۹- تاج بخش، حسن (۱۳۷۹) تاریخ پزشکی و دامپزشکی در ایران: دوران باستان و دوران اسلامی ج ۱ و ۲، تهران انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲۰- نصر، سید حسین (۱۳۸۳) سنت عقلانی اسلامی در ایران، ترجمه سعید دهقانی، تهران، انتشارات قصیده سرا.
- ۲۱- نیر نوری، عبدالحمید (۱۳۷۷) سهم ارزشمند ایران در تمدن جهان، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

دروس پیشنهادی : ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: روش شناسی تدوین نظریه و الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی	
	عملی			لزومی	تعداد ساعت: ۴۸	عنوان درس به انگلیسی : Methodology of Theorizing of Islamic- Iranian Model of Pishraft(Progress)
	نظری	اختیاری				
	عملی					
	نظری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐ کارگاه ☐ دارد ☐ ندارد ☒						
سمینار ☐ آزمایشگاه ☐						

هدف:

در این درس، روش‌ها و شاخص‌های سنجش و معرفت پیشرفت، همچنین تکنیک‌های برنامه‌ریزی پیشرفت معرفی و تشریح می‌شوند. مبنای پیشبرد درس، تاکید بر شاخص‌های فرهنگی و هویتی کشور است.

سرفصل مطالب:

- محورها و ابعاد پیشرفت اسلامی ایرانی
- جایگاه شاخص‌های دینی در الگو
- جایگاه فرهنگ قومی و مردمی در الگو
- قابلیت‌های محیطی و پیشرفت
- ظرفیتهای اجتماعی و انسانی برای پیشرفت
- سایر
- شناسایی موانع تاریخی پیشرفت
- موانع اجرایی و مدیریتی
- موانع فرهنگی و ...
- موانع محیطی و جمعیتی
- روش شناسی توسعه و پیشرفت
- شاخص‌های عام سنجش و اندازه‌گیری توسعه
- شاخص تولید ناخالص ملی
- شاخص توسعه انسانی
- شاخص‌های کیفیت زندگی
- جستجوی شاخص‌های پیشرفت اسلامی ایرانی
- مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی پایه (مبناها)
- خدامحوری
- اخلاق و معنویت
- سعادت و رضایت مندی
- هویت‌گرایی

- بوم گرایی
- امنیت و استقلال
- مردم گرایی
-
- مولفه های اقتصادی سیاسی پیشرفت
- مولفه های محیطی و جمعیتی
- مولفه های اقتصادی
- مولفه های سیاسی و نهادی
- جستجوی مدل تدوین الگو
- تشریح ابعاد و اضلاع الگوی پیشرفت
- جمع بندی

منابع:

- ۱- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۸۹)، نخستین نشست اندیشه های راهبردی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهران: تهران: دی ماه.
- ۲- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۰) عدالت: دومین نشست اندیشه های راهبردی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهران: اردیبهشت ۹۰
- ۳- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۱)، زن و خانواده: سومین نشست اندیشه های راهبردی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهران: تهران: اردیبهشت.
- ۴- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۱) نقشه راه طراحی و تدوین الگو: مجموعه مقالات اولین کنفرانس ملی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهران تیرماه.
- ۵- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۲)، مبانی و اصول الگو: مجموعه مقالات دومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهران: مبانی الگو، تهران.
- ۶- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۳) تجارب جهانی توسعه با رویکرد به ایران: مجموعه مقالات سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تهران: ، تهران ۳۱ اردیبهشت و ۱ خرداد ۱۳۹۳.
- ۷- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت (۱۳۹۳) تک نگاشتها و گزارش هم اندیشی ها. معاونت علمی.
- ۸- داووزی اردکانی (۱۳۹۱) ما و راه دشوار تجدد، تهران، نشر رستا.
- ۹- عظیمی، حسین (۱۳۸۷) مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران، تهران، نشر نی.
- ۱۰- لیبز یگر، دنی (۱۳۷۵) مجموعه مقالات تجربه توسعه در شرق آسیا. ترجمه و نظارت: غلامعلی فرجادی با همکاری یوسف نراقی و دیگران، تهران: موسسه عالی پژوهش در برنامه ریزی توسعه.
- ۱۱- عنبري، موسی (۱۳۹۱) مواضع و رخنه های تهدید دز تدوین الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، فصلنامه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، سیج اساتید، شماره اول.

۱۲- جان پراهمن (۱۳۸۱) توسعه مردم گرا، ترجمه عبدالرضا رکن‌الدین افتخاری و مرتضی توکلی، نشر موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.

۱۳- جمعی از پژوهشگران و نظریه پردازان کشور (۱۳۸۴) مجموعه مقاله‌های چالش‌ها و چشم‌اندازهای توسعه ایران، انتشارات موسسه آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، جلد دوم.

۱۴- مومنی، فرشاد (۱۳۸۷)، ایران و چالش‌های مواجهه با علم بومی و علم جهانی، مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره سوم، شماره

۱: ۱۳۹-۱۶۰.

۱۵- پومفرت، ریچارد (۱۳۷۶)، راههای گوناگون توسعه اقتصادی، ترجمه احمد مجتهد، چاپ اول، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.

۱۶- برگزاری جلسات گروهی اساتید در مورد پیشرفت در ایران

ج- درس اختیاری- تخصصی

درس پیشنهادی : ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تجربه توسعه در کشورهای اسلامی
	عملی			الزامی	تعداد ساعت: ۳۲
	نظری	اختیاری			
	عملی				
نظری	ندارد ☒	دارد ☐	آموزش تکمیلی عملی:		
عملی	ازمایشگاه ☐	کارگاه ☐	سفر علمی ☐		
	سمینار ☐				

هدف:

شناخت تجربه کشورهای مسلمان در مواجهه با مظاهر دنیای جدید و توسعه از یک سو، طرح ها و برنامه های توسعه اجتماعات شهری و روستایی، مبارزه با فقر، توسعه صنعتی در این کشور از سوی دیگر هدف از ارائه این درس است.

سرفصل مطالب:

- مبانی تجربه شناسی توسعه
- گونه شناسی کشورهای مسلمان برحسب شاخصهای فعلی توسعه (مصر، ترکیه، عربستان، کویت، مالزی، اندونزی، پاکستان T ایران و...)
- بررسی نخبگان و کارگزاران توسعه در کشورهای اسلامی
- علل و عوامل تحول و رشد در کشورهای مسلمان
- سیاستها و برنامه های توسعه در کشورهای مسلمان
- شیوه های مقابله با فقر و مشکلات اقتصادی
- تحولات سیاسی و توسعه در این کشورها
- برنامه های بهبود کیفیت زندگی یا تاکید بر انتشار اجتماعی
- فرایندهای توسعه سیاسی در این کشورها
- انقلابها و جنبش های مردمی توسعه خواه (با ضد توسعه) در این کشورها

منابع:

۱. توکلی، محمد کاظم (۱۳۸۴)، مهاتیر محمد، معمار مالزی مدرن، تهران، نشر هزار ققنوس.
۲. خلیلیان، محمد جمال (۱۳۸۱) اسلام و توسعه، قم، مرکز مطالعات و پژوهش های فرهنگی حوزه علمی.
۳. تلاک، کمال (۱۳۷۸) ، تجارب کشاورزی ترکیه، ترجمه کیومرث زرافشانی مجله جهاد، سال هجدهم، شماره ۲۰۷-۲۰۶، صص ۱۰۷-۱۰۰
۴. پناهی، رجب (۱۳۷۶) توسعه روستایی در ترکیه، مجله جهاد (ترویج کشاورزی و توسعه روستایی)، سال هفدهم، شماره ۱۹۵
۵. شانکرویس (۱۳۷۹)، تجربه توسعه روستایی هند، در کتاب: توسعه روستایی هند با مقایسه های بین المللی، لانگ ورت و جان دلبو، تهران: موسسه پژوهش های برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی- بخش اطلاعات و انتشارات.
۶. محمد، مهاتیر (۱۳۷۸): در جستجوی فقر یا ملک سلیمان، ترجمه ی محمد سوری، تهران، انتشارات سیمین، چاپ اول.
۷. سایت های بین المللی شاخصهای اجتماعی و انسانی توسعه (HDI)
۸. تمثیه عربی *****

دروس پیشنهادی : تدارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: ارزیابی و نقد سیاستها و برنامه‌های توسعه در ایران
	عملی			الزامی	تعداد ساعت: ۳۲
	نظری	اختیاری			
	عملی				
نظری			آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐		
	عملی		دارد ☐		
			نقد ☐		
			از دانشگاه ☐		
			سمینار ☐		

هدف:

توسعه قبل از هر تعریف و شاخصی، با برنامه و برنامه ریزی تعریف می‌شود. برنامه‌ریزی نیز فرایند دستیابی سریع‌تر و آسان‌تر به هدف توسعه است. مفهوم توسعه با مفهوم برنامه گره خورد و بخشی از ادبیات توسعه در کشورهای مختلف با عناوین برنامه و برنامه‌ریزی عجین شده است. در ایران نیز سابقه برنامه‌ریزی و برنامه‌های توسعه به بیش از شش دهه می‌رسد.

هدف این درس آشناسازی دانشجویان با انواع برنامه، برنامه‌ریزی و سیاست‌های توسعه است. بررسی و نقد برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه در ایران در طی ۶ دهه برنامه‌ریزی در کشور هدف محوری درس است. دانشجویان در این درس با برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه ایران آشنا شده و با ارزیابی برنامه‌ها از ابعاد مختلف (اهداف، غایت‌ها و فروض اساسی، مبانی نظری، و پارادایم‌های علمی برنامه) به پیش خواهند رفت.

سرفصل مطالب:

- مفاهیم درس: برنامه، برنامه‌ریزی، سیاست، استراتژی، راهبردها، چشم‌انداز و غیره
- انواع برنامه و برنامه‌ریزی
- نظریه‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی
- اصول نقد برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های توسعه
- بررسی و نقد سیاست‌های و برنامه‌های پنجگانه توسعه قبل از انقلاب
- برنامه‌های پنج ساله توسعه بعد از انقلاب
- سیاست‌ها و چشم‌اندازهای بلندمدت توسعه در کشور
- بررسی اثرات و پیامدهای برنامه‌های توسعه در ایران در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و غیره در سطوح روستایی، محلی و شهری
- بررسی و تحلیل تجربیات برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه در ایران (ویژگی‌ها، روش‌های اجرایی میزان و علل موفقیت و شکست این تجربیات)
- بحث و نتیجه‌گیری: ارتباط برنامه‌های توسعه با الگوی پیشرفت.

منابع:

- ۱- مجموعه قوانین و مقررات برنامه‌های پنج ساله اول تا پنجم: توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، حسن طیبی توکل، نشر فردوسی، ۱۳۹۰.
- ۲- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی (-)، گزارش اقتصادی و عملکرد برنامه‌های پنج ساله توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی

- ۳- هال، پیتر (۱۳۸۱)، برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، ترجمه جلال تبریزی، تهران: انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران).
- ۴- موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، (۱۳۸۲) مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت برنامه‌های رشد و توسعه در ایران تهران.
- ۵- کتاب مجموعه مقالات همایش لایحه برنامه چهارم توسعه، تهران: نشر مشاوران، ۱۳۸۳.
- ۶- غلامی نتاج، سعید و میکائیل عظیمی (۱۳۸۸) آسیب‌شناسی برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، معاونت پژوهشهای اقتصادی مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام.
- ۷- رضوانی، محمدرضا (۱۳۷۹)، برنامه‌ریزی توسعه و عمران روستایی در ایران: از فکر تا عمل (ارزشیابی اساسی درباره محتوی و عملکرد برنامه‌های توسعه در چند دهه اخیر)، فصلنامه پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۳۹، اسفند ماه، ص ۶۵-۷۷.
- ۸- طالب، مهدی و موسی عنبری (۱۳۸۴)، دلایل ناکامی برنامه‌ریزی توسعه در ایران عصر پهلوی، فصلنامه علمی پژوهشی نامه علوم اجتماعی شماره

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: شهر اسلامی و ایرانی
	عملی			تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Islamic and Iranian Cities
	نظری	الزامی			
	عملی				
نظری					
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			دارد ☐ ندارد ☒	دارد ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ ندارد ☒	

هدف:

در این درس، دانشجویان با تاریخ و گونه‌های شهر اسلامی و تجربه شهرنشینی در جهان اسلام از یک سو و مدیریت شهرها در ایران از سوی دیگر آشنا می‌شوند. دانشجویان علاوه بر بررسی تاریخ شهرنشینی در دنیای اسلام، با عوامل موثر بر پیدایش و رشد شهرها در دنیای اسلام آشنا شده و به بررسی نظریه‌ها و مفاهیم شهر اسلامی می‌پردازند. همچنین تجربه‌های مدیریت شهری در ایران مانند انجمن بلدیه، انجمن شهر و شورای اسلامی شهرها در این درس ارائه می‌شوند.

سرفصل مطالب:

- ۱- شهر و شهرنشینی: فضا و روابط اجتماعی
- ۲- دیدگاه‌ها و نظریه‌های ارائه شده درباره شهر اسلامی
- ۳- نقد دیدگاه‌های شرق شناسان درباره شهر اسلامی
- ۴- تاریخ و وضعیت شهرنشینی در دنیای اسلامی
- ۵- حکومت اسلامی و مدیریت در شهر اسلامی
- ۶- اصناف و محلات در شهر اسلامی، ایرانی
- ۷- مکانهای عمومی و شهر ایرانی اسلامی: مسجد
- ۸- شهرهای اسلامی در دنیای معاصر
- ۹- مدیریت شهری در ایران تا پیش از مشروطیت.
- ۱۰- تجربه‌های جدید مدیریت شهری در ایران در قرن بیستم.
- ۱۱- نقد و بررسی سیاست‌های مدیریت شهری در پیش از انقلاب اسلامی
- ۱۲- مدیریت شهری پس از انقلاب اسلامی.

منابع:

- ۱- اشرف، احمد (۱۳۵۳)، ویژگی‌های تاریخی شهرنشینی در ایران دوره اسلامی، نامه علوم اجتماعی، دوره، شماره ۴، ۴۹-۷.
- ۲- اشرف، احمد (۱۳۶۰ ب)، فتاوی‌های تاریخی زندگی شهری در ایران، آرش، شماره ۲۶، شهریور: ۱۵۵-۱۳۲.
- ۳- اداره کل مطالعات فرهنگی و اجتماعی شهرداری تهران (۱۳۹۲)، مدیریت شهری در ایران (جمعی از نویسندگان)، تهران: انتشارات نیسا.
- ۴- اصیل، حجت الله (۱۳۸۱)، آرمانشهر در اندیشه ایرانی، تهران، نشر نی.
- ۵- بلوریان، محمد، داوری اردکانی، رضا (۱۳۹۰)، نظم توین شهر و خانه / خلاصه‌ی مقاله‌ی «ملاحظاتی در باب طرح مدینه‌ی اسلامی شش‌سویه» سوره‌اندیشه، بهار، شماره ۵۰.
- ۶- بزرگ‌نیا، زهره (۱۳۸۳)، معماری ایران، از آغاز دوره اسلامی تا پایان دوره قاجار، تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور.

- ۷- بعات، نجم الدین (۱۳۶۹) شهر اسلامی. ترجمه محمد حسن حلیمی و منیژه اسلامبولی. تهران: انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- ۸- بته ولو، لئو ناردو (۱۳۸۵) تاریخ شهر: شهرهای اسلامی و اروپایی در قرون وسطا، ترجمه، پروانه موحد، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ۹- بهزاد فر، مصطفی (۱۳۸۷) هویت شهر: نگاهی به هویت شهر تهران، تهران، نشر شهر.
- ۱۰- بیرنیا، کریم (۱۳۷۱) معماری اسلامی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۱- جعیط، هشام (۱۳۷۲) کوفه: پیدایش شهر اسلامی. ترجمه ابوالحسن سروقد مقدم. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- ۱۲- حبیبی، محسن (۱۳۷۵) از شار تا شهر: ... تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۳- ربیون، آندره (۱۳۷۰) شهرهای بزرگ غربی - اسلامی در قرن های ۱۰ تا ۱۲ هجری، ترجمه حسین سلطان زاده، تهران، نشر مترجم.
- ۱۴- سلطان زاده، حسین (۱۳۶۷) مقدمه ای بر تاریخ شهر و شهرنشینی در ایران، تهران: امیر کبیر.
- ۱۵- غلامی، علی نجات (۱۳۹۳) فلسفه، شهر و زندگی روزمره، تهران، نشر تیسرا.
- ۱۶- کیانی، محمد یوسف (۱۳۷۹) تاریخ هنر معماری ایران در دوره اسلامی. تهران: انتشارات سمت.
- ۱۷- کاستللو، وینسنت فرانسس (۱۳۷۱)، شهرنشینی در خاورمیانه، مترجمان، پرویز پیران و عبدالعلی رضایی، تهران، نشر نی.
- ۱۸- لاپیدوس، ایرا م. (۱۳۸۷) تاریخ جوامع اسلامی. ترجمه علی بختیاری زاده. تهران: انتشارات اطلاعات.
- ۱۹- مرکز مطالعات فرهنگی خاورمیانه ای توکیو (۱۳۸۳) شهرنشینی در اسلام، ترجمه مهدی افشار، تهران، دفتر پژوهش های فرهنگی.
- ۲۰- موریس، جیمز (۱۳۸۱) تاریخ شکل شهر، ترجمه راضیه رضازاده، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی علم و صنعت.
- ۲۱- موگروثر، روبرت (۱۳۸۰) تفسیر محیط به روشهای سنتی، ساختارزدایی و هرمنوتیک، ترجمه منوچهر طیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲۲- نفی زاده، محمد (۱۳۸۳) «بازرهای شهر» و «معماری اسلامی»، نامه فرهنگستان علوم، شماره ۲۶ و ۲۷، پاییز و زمستان: ۴۲-۷۴.
- ۲۳- نفی زاده، محمد (۱۳۸۶) ادراک زیبایی و هویت شهر در پرتو تفکر اسلامی، اصفهان، سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان.
- ۲۴- نفی زاده، محمد (۱۳۹۲) نامالاتی در مبادی شهر اسلامی، کتاب ماه هنر، ش. ۱۷۸.
- ۲۵- بعلی، قواد (۱۳۸۲) جامعه، دولت و شهرنشینی، ابن خلدون، ترجمه غلامرضا جمشیدینها، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۲۶- هیلن براند، وابرث (۱۳۷۹) معماری اسلامی. ترجمه ایرج اعتصام. تهران: شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.

Lapidus, Ira M. (۱۹۸۴) Muslim Cities in the Later Middle Ages. Cambridge, University Press.

دروس پیشنهادی: ندارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۴	عنوان درس به فارسی: آمایش سرزمین و برنامه ریزی پیشرفت در ایران
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Echological Preparation plan & Progress Planing
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی	
	عملی				
نظری	اختیاری	دارد ☐ ندارد ☒			
عملی			ازمایشگاه ☐ سمینار ☐		

هدف:

تصور غالب در ادبیات توسعه این است که فراوانی منابع و شرایط محیطی و ظرفیتهای اجتماعی و فرهنگی عامل اصلی تاثیر گذار بر فرایند رشد و پیشرفت است. امروزه بحث استفاده ناموزون و نامتعادل از منابع مهمترین چالش در بحثهای توسعه می باشد. در واقع با نام پایداری و موزون بودن در توسعه، دستیابی به تعادلی بین رشد اقتصادی، رفاه اجتماعی و سلامت محیط زیست، بطور گستردهای مورد بحث است. توسعه از یک سو با تکنولوژی و صنعت و از سوی دیگر با بهره وری از منابع محیطی و تغییرات در محیط زیست ارتباطی نزدیک دارد. محیط زیست و بهره وری متناسب از آن، توزیع جمعیت بر اساس ظرفیتهای محیطی و برنامه ریزی توسعه بر اساس قابلیتها و سرمایه های طبیعی اجتماعی، فرهنگی، تضمین کننده حیات رو به رشد نسل کنونی و نسل های آینده است و باید با ایجاد بستر واقعی برای بقا و تعالی آن همواره به عنوان پیونددهنده صلح و دوستی مورد احترام قرار گیرد. هدف این درس آشنایی دانشجویان با منابع و ظرفیت های محیطی و جغرافیایی کشور و برنامه ریزی متناسب با آنها برای آینده پیشرفت در کشور است. شناخت بحران های زیست محیطی ناشی از برنامه های رشد فزاینده، از دیگر مفاد قابل طرح در این درس است.

سر فصل مطالب:

- تعاریف و مفاهیم
- عوامل محیطی و مادی پیش نیاز پیشرفت
- ارزیابی منابع در کشور: منابع ارضی، منابع آب، جنگلها، مراتع، معادن و....
- جغرافیای انسانی و مزیت های نسبی پیشرفت در کشور
- ایران و شرایط سوق الجیشی: فرصت ها و تهدیدات
- ایران و مخاطرات طبیعی و زیست محیطی
- ارزیابی برنامه های آمایش سرزمین در کشور
- چشم انداز منابع اکولوژیکی ایران در آینده
- ارزیابی سرمایه های اجتماعی و فرهنگی و انسانی توسعه در کشور
- ارزیابی منابع انسانی و جمعیت در آینده
- جمع بندی و نتیجه گیری

منابع:

- ۱- توفیق، فیروز (۱۳۸۴) آمایش سرزمین، تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- ۲- رهنمایی، محمد تقی (۱۳۷۰) توانهای محیطی ایران، تهران، نشر.
- ۳- مطیعی لنگرودی، حسن (۱۳۷۴) جغرافیای اقتصادی ایران، مشهد.
- ۴- القونس، گابریل (۱۳۴۸) تحقیقات جغرافیایی راجع به ایران، ترجمه خواجه توری، تهران، ابن سینا.
- ۵-
- ۶- نیومن، پیترو اندی تورنلی (۱۳۸۱) رقابت بین المللی نظام های ملی و طرح های برنامه ریزی، ترجمه عارف اقوامی مقدم، تهران نشر آذرخش.
- ۷- صرافی، مظفر (۱۳۷۷) مبانی برنامه ریزی توسعه منطقه ای، تهران، سازمان برنامه و بودجه.
- ۸- هانیکان، جان (۱۳۹۲) جامعه شناسی محیط زیست، ترجمه موسی عنبری، محمدی و رستمی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران،
- ۹- اینهایم، نوربرت (۱۳۷۹) مدل‌های کاربردی در تحلیل مسایل شهری و منطقه ای، ترجمه منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۰- عنبری موسی، (۱۳۸۹) جامعه شناسی فاجعه در ایران، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

Saleem H. Ali (۲۰۰۹) Mining, the Environment, and Indigenous Development Conflicts,,
University of Arizona Press

دروس پیشنهادی:	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی:		
	عملی			۲	دین و پیشرفت، مبانی دینی و ارزشی پیشرفت		
	نظری	الزامی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی:		
	عملی					۳۲	Religion and progress: Principle of religious progress
	نظری	اختیاری					
	عملی						
آموزش تکمیلی عملی:							
سفر علمی ☐							
کارگاه ☐							
دارد ☐							
ندارد ☐							
آزمایشگاه ☐							
سمینار ☐							

هدف:

هدف از ارائه این درس آشنایی دانشجویان با مضامین پیشرفت، رشد، تکامل و توسعه در منابع دینی و همچنین نقش دین در توسعه اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است. در این درس همچنین دانشجویان با جنبش‌های دینی و آرمان خواهانه و نقش آن در برنامه‌ریزی توسعه‌ای آشنا می‌شوند. نقش رویکرد اسلامی در برنامه‌های توسعه و مدیریت جامعه و رابطه آن با قرآند توسعه کشور از جمله اهداف دیگری است که در این درس مورد نظر است.

سرفصل مطالب:

- تبیین مفاهیم و رویکردها
- نگرش تاریخی به رابطه دین و توسعه
- دیدگاه اندیشمندان و جامعه شناسان غربی
- امکان توسعه مبتنی بر شاخصهای فرهنگی و ارزشی
- دیدگاه متفکرین و اندیشمندان اسلامی
- دیدگاه قرآن در خصوص تغییرات اجتماعی.
- سنن الهی و تغییر.
- فقه پیشرفت
- سنتهای دینی مقابله با فقر و بی‌نواایی مانند وقف، نذر و...
- دیدگاه معصومین در خصوص مدیریت و عمران زندگی (نهج البلاغه و...)
- جایگاه معاد و آخرت در اندیشه‌های توسعه‌امروزی
- بررسی الگوهای دین‌گرا و معنویت خواه در فرایند توسعه کشورها.
- دین و تحلیل شرایط آخر زمانی از منظر پیشرفت.

منابع:

- ۱- قرآن کریم
 - ۲- نهج البلاغه
 - ۳- خلیلیان، محمد جمال (۱۳۸۱) اسلام و توسعه، قم، مرکز مطالعات و پژوهش‌های فرهنگی حوزه علمی.
 - ۴- فوزی نویسگرانی، یحیی (۱۳۸۰)، مذهب و مدرنیسمیون در ایران، تهران، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی
 - ۵- ویر، ماکس (۱۳۸۹) دین، قدرت و جامعه، ترجمه احمد ندین، تهران، نشر هرمس.
 - ۶- بل، دانیل (۱۳۸۰)، دین و فرهنگ در جامعه‌پسا صنعتی، ترجمه مهسا کرم پور، فصلنامه ارغنون، ش ۱۸.
 - ۷- ویر، ماکس (۱۳۷۱)، اخلاق پروتستان و روح سرمایه داری، ترجمه عبدالمعبود انصاری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
 - ۸- تونو، برایان اس (۱۳۸۰): ویر و اسلام، مترجمان حسین بستان و دیگران، پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
 - ۹- سعید، بابی (۱۳۷۹)، هراس بنیادین: اروپا مداری و ظهور اسلام گرایی، ترجمه غلامرضا جمشیدیها و موسی عنبری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول
 - ۱۰- شجاعی زند، علی رضا (۱۳۸۵): مشروعیت دینی دولت و اقتدار سیاسی دین؛ بررسی جامعه‌شناختی مناسبات دین و دولت در ایران اسلامی، تهران، مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.
 - ۱۱- رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۷)، توسعه و تضاد: کوششی در تحلیل انقلاب اسلامی، تهران، شرکت سهامی انتشار، چاپ اول.
 - ۱۲- داوری اردکانی، رضا (۱۳۶۳)، انقلاب اسلامی و وضع کنونی عالم، تهران، انتشارات مرکز فرهنگی علامه طباطبایی،
- ۱۳- Linski, G. (۱۹۶۱) the Religious factor, A Sociological study of Religions' Impact on Politics, Economics, and Family Life, Connecticut: Greenwood Press.
- ۱۴- Calderola, c. (۱۹۸۲), Religion and Development, Asia and the Middle East, Walter de Gruyter.

دروس پیشنهادی :	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: دانش بومی و توسعه
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Native Knowledge and Development
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی ■ کارگاه □ آزمایشگاه □ سمینار □	
	عملی				
نظری	اختیاری				
عملی					

هدف:

چشم پوشی از گنجینه دانش، اطلاعات و تجربه‌ی نسل‌های متمادی بشر تحت عنوان «دانش بومی»، از جمله علل عمده‌ی شکست برنامه‌های توسعه به طور خاص در کشورهای جهان سوم است. این امر سبب فاصله میان برنامه ریزان و مردمان محلی شده، و علی‌رغم سرمایه گذاری‌های فراوان، برنامه‌ها با ناکامی مواجه می‌شوند. از همین روست که بحث بهره‌گیری از دانش بومی در برنامه‌ها، فعالیت‌ها و فرایندهای گوناگون در دهه‌های اخیر مورد توجه دست اندرکاران برنامه‌های توسعه در سطح جهان قرار گرفته است. هدف این درس آشنایی دانشجویان توسعه محلی، با دانش و اطلاعات چند هزار ساله مردم که می‌توان آن را مادر دانش رسمی دانست و در پارادایم‌های جدید توسعه بسیار قابل بحث است، می‌باشد.

سرفصل مطالب :

- مبانی و مفاهیم نظری دانش بومی
- ویژگیهای دانش بومی (مولفه‌ها و روش شناسی)
- زمینه‌ها و کاربرد دانش بومی در توسعه
- تحقیقات در حوزه‌ی دانش بومی
- کاربرد دانش بومی در توسعه پایدار
- نسبت دانش بومی و معرفت دینی و معرفت عقلی تخصصی
- برنامه ریزان توسعه و دانش بومی
- دانش بومی و حقوق مالکیت معنوی
- علوم غریبی و دانش بومی
- دانش‌های تجربی و بومی در ایران (در حوزه‌های کشاورزی، صنعت، بهداشت و...)
- پارادایم‌های توسعه موافق دانش بومی (رویکرد توسعه روستایی درون‌زا، رویکردهای امرار معاش پایدار روستایی، رویکرد توسعه پایدار، رویکرد پساتوسعه)
- مطالعات موردی دانش بومی در حوزه‌های مختلف و در کشورهای مختلف

منابع:

- ۱- انجمن جامعه‌شناسی ایران (۱۳۸۹)، علم بومی، علم جهانی: امکان یا امتناع، ناشر: جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم.
- ۲- حسن، ریاض (۱۳۸۹)، بومی یا جهانی، ترجمه ابوالفضل مرشدی، نشر پژوهشگاه مطالعات فرهنگی وزارت علوم
- ۳- امیری اردکانی، محمد و محمد حسین عمادی (۱۳۸۲): دانش بومی در دامپروری، تهران، دفتر مطالعات و تلفیق برنامه‌ها، معاونت ترویج و نظام بهره برداری.
- ۴- نصر، سید حسین (۱۳۵۹) نظر متفکران اسلامی در باره طبیعت، انتشارات خوارزمی، چاپ چهارم.
- ۵- عمادی، محمد حسین و اسفندیار عباسی (۱۳۷۷): دانش بومی و توسعه پایدار روستایی؛ دیدگاهی دیرین در پهنه‌ای نوین، فصلنامه روستا و توسعه، شماره اول.
- ۶- عنبری، موسی (۱۳۹۳) موانع معرفتی بوم اندیشی توسعه در ایران، مقاله ارائه شده به سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ۳۱ اردیبهشت و ۱ خرداد، مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت.
- ۷- ماندی پال آ و لین کامپتون، جی (۱۳۷۹): ارتباطات بومی و دانش بومی، مترجمان مسعود پیرو شعبانی و غلامحسین حسینی نیا، مجله جهاد، سال نوزدهم شماره ۲۲۶-۲۲۷.
- ۸- آزاد ارمکی، تقی و عبدالهیان (۱۳۸۰)، حمید، «جامعه شناسی در کانادا» مسأله شناسی بومی و شکل گیری بومی گرایی در علوم انسانی کانادایی»، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران، زمستان ۱۳۸۰، از ص: ۵۰۷-۴۹۱.
- ۹- باقری، شهلا، (۱۳۸۷) «علوم انسانی - اجتماعی از بحران تا بومی سازی: انتقادات و راهکارها»، فصل نامه حوزه و دانشگاه، روش شناسی علوم انسانی، سال ۱۴، ش ۵۴، بهار ۱۳۸۷، صفحات ۴۷-۶۶.
- ۱۰- شریعتی، سارا (۱۳۸۶)، یک جامعه شناسی برای یک جهان؟ یک مسئله شناسی دو گانه، مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره سوم، شماره ۱: ۶۳-۸۳.
- ۱۱- فاضلی، نعمت اله (۱۳۸۸) «گفتن مسئله بومی مسئله بومی سازی علوم اجتماعی از رویکرد مطالعات فرهنگی» در مجله مطالعات اجتماعی ایران، ویژه نامه علم بومی - علم جهانی، دوره سوم، شماره ۱، ص ۸۴-۹۶.
- ۱۲- مومنی، فرشاد (۱۳۸۷)، ایران و چالش های مواجهه با علم بومی و علم جهانی، مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره سوم، شماره ۱: ۱۳۹-۱۶۰.

- ۱۳- Ahmed, m.m. (۱۹۹۵), Indigenous Knowledge for Sustainable Development in the Sudan Khartoum, Sudan. Khartoum University Press.
- ۱۴- Appleton, H. Jeans. A. (۱۹۹۱), Technology from the People: Technology Transfer and Indigenous Knowledge,. Science, Technology and Development.

دروس پیشنهادی : تدارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مبانی تاریخ و تمدن اسلامی
	عملی			الزامی	تعداد ساعت: ۳۲
	نظری	اختیاری			
	عملی				
	نظری				
عملی					
آموزش تکمیلی عملی: ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			آموزش تکمیلی عملی: ☐ سفر علمی ☐		

هدف:

علوم اجتماعی ارتباط وثیقی با تاریخ دارد. هدف از ارائه درس حاضر، آشنایی دانشجویان با تاریخ تمدن اسلامی در قرون اولیه تا به حال با تاکید بر محورهای زیر است:

- شناخت عمیق و جامع نسبت به وضعیت علم و دانش عقلی و دقیقه در جامعه اسلامی؛
- شناخت سطوح مدنیت و آبادانی جهان اسلام در تطبیق با جهان هم عصر؛
- بازشناسی هنر، معماری و صنعت در جهان اسلام.

سرفصل مطالب:

- مفاهیم (تمدن، تکامل، ...)
- دسته بندی ادوار تاریخ جهان اسلام بر حسب دستاوردهای تمدنی و پیشرفت.
- دسته بندی مظاهر تمدنی در جهان اسلام بر حسب مکان و ملل.
- دستاوردهای علم طب و پزشکی در جهان اسلام
- دستاوردهای در تکنولوژی و فناوری نظامی و امنیتی
- دستاوردهای معماری و هنر اسلامی
- دستاوردهای علوم نظری و کاربردی مانند ریاضی، نجوم، شیمی و...
- شیوه‌های حکومت داری و دیوانسالاری در سرزمینهای اسلامی
- پیشینه مدنیت و شهر نشینی در سرزمینهای اسلامی.

منابع:

۱. زیدان، جرجی (۱۳۵۲) تاریخ تمدن اسلام، ترجمه علی جواهر کلام، تهران، انتشارات امیرکبیر
۲. روزنتال، فرانتس (۱۳۸۵) میراث کلاسیک اسلام، ترجمه علیرضا پلازمید، تهران نشر طهوری
۳. نصر، سید حسین، (۱۳۵۹) علم و تمدن در اسلام، ترجمه: احمد آرام، انتشارات خوارزمی،
۴. گوتاس، دیمیتری (۱۳۷۷) فرهنگ یونانی، تمدن اسلامی، ترجمه محمد سعید حنایی کاشانی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
۵. عراقی، غلامرضا و رمضان زین العابدینی (۱۳۸۸) تاریخ تمدن اسلام، تهران، نشر علم و دانش.
۶. العسل، ابراهیم (۱۳۷۸) توسعه در اسلام، ترجمه عباس عرب، مشهد، نشر آستان قدس رضوی.

۷. السباعی، محمد مکی (۱۳۷۲) نقش کتابخانه و مساجد در فرهنگ و تمدن اسلامی، ترجمه علی شکویی، تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی.
۸. میکل، آندره (۱۳۸۱) اسلام و تمدن اسلامی، ترجمه حسن فروغی، تهران، انتشارات سمت.
۹. ابراهیمی دینانی، غلامحسین و داوری اردکانی، اعوانی و مجتهدی (۱۳۷۶) تأثیر تفکر شرقی و اسلامی بر فلسفه و تفکر غربی، خردنامه صدرا، ش. ۱۰
۱۰. سعیدی، عباس (۱۳۶۸) پیش اسلام و پدیده های جغرافیایی (مقدمه ای بر جغرافیای سرزمین های اسلامی)، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی.
۱۱. زرین کوب، عبدالحسین (۱۳۶۲) کارنامه اسلام، تهران، نشر امیرکبیر.
۱۲. کاشفی، محمدرضا (۱۳۸۴) تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی، قم، انتشارات مرکزی جهانی علوم اسلامی.
۱۳. صفادبیح الله (۱۳۴۶) تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی، تهران، نشر.
۱۴. قربانی، زین العابدین (۱۳۸۵) تاریخ تمدن و فرهنگ اسلامی، تهران، نشر سایه.
۱۵. احمدی محمد مهدی (۱۳۸۸) تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی: تهران، بوستان کتاب.
۱۶. حکیمی، محمدرضا (۱۳۸۹) دانش مسلمین، قم، انتشارات دلیل ما.
۱۷. نالینو، کرلو آلانت (۱۳۴۸) تاریخ نجوم اسلامی، ترجمه احمد آرام، تهران.
۱۸. اغنیمه، عبدالرحیم (۱۳۸۵) دانشگاههای بزرگ اسلامی، ترجمه نورالله کسایی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۹. کراچکوفسکی، ایگناتی یولیانوویچ (۱۳۷۹) تاریخ نوشته های جغرافیایی در جهان اسلامی، ترجمه ابوالقاسم پاینده، تهران، نشر علمی فرهنگی.
۲۰. حلبی، علی اصغر (۱۳۸۲) تاریخ تمدن اسلام، تهران، نشر اساطیر.
۲۱. حسن، احمد یوسف، دونالد ر. هیل (۱۳۷۵) تاریخ مصور تکنولوژی اسلامی، تهران، نشر علمی فرهنگی.
۲۲. سرمدی، عباس (۱۳۸۰) دانشنامه هنرمندان ایران و جهان اسلام، تهران، نشر هیرمند.
۲۳. اسکارچیا، جیان روبرتو (۱۳۷۶) هنر صفوی، زند و قاجار، ترجمه یعقوب آژند، تهران.
۲۴. بیرتیا، کریم (۱۳۷۱) معماری اسلامی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۲۵. هوگ، ج. و ه. مارتین (۱۳۷۵) سبک شناسی معماری در سرزمین های اسلامی، ترجمه پرویز ورجاوند، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
۲۶. گیاتی، محمد یوسف (۱۳۷۹) تاریخ هنر و معماری ایران در دوره اسلامی. تهران: انتشارات
۲۷. هیلن براتند، زابرت (۱۳۷۹) معماری اسلامی. ترجمه ایرج اعتصام. تهران: شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.
۲۸. روغنی، شهره (۱۳۸۲) کتابشناسی گزیده توصیفی تمدن و فرهنگ اسلامی، تهران، سمت.

دروس پیشنهادی: تدارد	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مردم شناسی ایران
	عملی			الزامی	تعداد ساعت: ۳۲
	نظری	اختیاری			
	عملی				
نظری	ندارد ☒	دارد ☐	آموزش تکمیلی عملی: ☐ سفر علمی		
عملی	ازمایشگاه ☐	کارگاه ☐	☐ سمینار		

هدف:

ایران کشوری با تنوع قومی، فرهنگی و زبانی با سرزمین بزرگ و حیطه جغرافیایی گسترده است. آشنایی دانشجویان با عناصر مردم شناسی این سرزمین از جمله مولفه‌های هویت قومی و ملی آنان، هدف اصلی این درس است.

سرفصل مطالب:

- ساکنان اولیه ایران زمین
- مهاجرت‌ها، کوچ‌ها و تماس‌های فرهنگی
- ترکیب قومی- زبانی ایران در گذشته
- ارتباطات قومی- زبانی ساکنین سرزمین ایران
- بازشناسی آموزه‌های دینی و مردمی در دوره‌های مختلف تاریخی
- اقوام و حکومت در ایران
- زندگی اجتماعی و مناسک گروهی اقوام ایرانی
- ترکیب فعلی قومی- زبانی ایران
- فرهنگ ایلانی و گروه‌های اجتماعی در ایران
- موسیقی و فعالیتهای هنری اقوام ایرانی

منابع:

۱. صفی نژاد، جواد (۱۳۶۸) ساخت سنی در عشایر ایران، تهران، نامه علوم اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، ش. ۱.
۲. صفی نژاد، جواد (۱۳۸۰) لرهای ایران، تهران، نشر آتیه.
۳. بهنام جمشید بهنام (۱۳۵۰)، ساختهای خانواده و خویشاوندی در ایران، تهران، انتشارات کتب جیبی.
۴. گیرشمن، ر. (۱۳۵۵)، ایران از آغاز تا اسلام، ترجمه محمد معین، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
۵. دیگار، ژان پیر (۱۳۶۲) سرزمین ایل، نمونه ایل بختیاری، ترجمه اصغر کریمی، مجموعه مقالات مردم شناسی، تهران.
۶. طیبی، حشمت الله (۱۳۷۴) مبانی جامعه شناسی و مردم شناسی ایلات و عشایر، تهران، نشر علم.
۷. چلی، مسعود و محمد عبداللهی (۱۳۷۱)، نظام ایلی، ماهیت و مقتضیات عمده جامعه عشایری ایران، فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی، ش. ۳ و ۴.
۸. امان اللهی بهاروند، سکندر (۱۳۶۰) کوچ نشینی در ایران، انتشارات دانشگاه شیراز.
۹. پلنو، ف. (۱۳۸۵) مردم شناسی فرهنگی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، انتشارات علمی.
۱۰. ارناسکی، یوسف (۱۳۷۸)، زبان‌های ایرانی، ترجمه علی اشرف صادقی، تهران، انتشارات سخن.
۱۱. احمدی، حمید (۱۳۷۹)، قومیت و قوم گرایی در ایران، تهران، نشر نی.

